

Svatého Augustina
ROZHOVORY DUŠE
S BOHEM

Soliloquia animae ad Deum

Cyrilo - Metodějské knihkupectví
GUSTAVA FRANCLA V PRAZE

HLAVA PRVNÍ.

O nevýslovné sladkosti Boží.

Ó, kéž Tě poznám, Ty, který mne poznáváš, kéž Tě poznám, sílo duše mé. Zjev se mi, utěšiteli můj, kéž Tě spatřím, světlo zraků mých. Přijď, radosti ducha mého, kéž Tě spatřím, veselosti srdce mého, kéž Tě miluji, živote duše mé. Zjev se mi, veliké potěšení mé, sladká útěcho má, Pane Bože můj, živote a všecka slávo duše mé. Kéž Tě naleznu, žádosti srdce mého, kéž si Tě uchovám, láska mé duše. Kéž Tě obejmou, nebeský ženichu, nejvyšší plesání mé, vnitřní i vnější. Kéž Tě mám, věčná blaženosti, kéž Tě chovám v srdci svém, živote blažený, nejvyšší sladkosti duše mé. Kéž Tě miluji, Pane, sílo má. Pane, pevnosti má, útočiště mé a osvoboditeli můj, kéž Tě miluji, Bože můj, spomocníče můj, věži síly mé a sladká naděje má v den zármutku mého. Kéž Tě obejmou, dobro, bez něhož nic dobrého, kéž Tě požívám, nejlepší, bez něhož není nic nejlepší. Otevři otvory uší mých, slovo pronikavější než dvojsečný meč, ať slyším Tvůj hlas. Zavolej, Pane, shůry hlasem velikým a mocným, ať hřmí moře a vše,

co je naplňuje, ať se pohne země a vše, co je na ní. Osvěť oči mé, světlo nevystihlé, zableskni svým bleskem a rozptyl je, ať nevidí marnosti. Rozvodni řeky a zkruš je, ať se zjeví prameny vodstva a základy zemské. Uděl mi zrak, světlo neviditelné, který by Tě viděl. Stvoř nový čich, vůně života, který by šel za Tebou k vůni mastí Tvých. Naprav mi chuť, která by chutnala, poznala a rozeznala jak velké je množství Tvé sladkosti, Pane, kterou jsi skryl pro ty, kteří jsou plni Tvé lásky. Dej mi srdce, jež by o Tobě přemýšlelo, duši, která by Tě milovala, mysl, která by mi Tebe připomínala, rozum, který by Tě chápal, smýšlení, které by k Tobě pevně lnulo, svrchovaná sladkosti, a moudře Tebe, moudrá láska, milovalo. Ó, živote, pro který vše žije. Živote, který mi dáváš život. Živote, který jsi mým životem. Živote, kterým žiji a bez něhož umírám. Živote, kterým se probouzím a bez něhož hynu. Živote, kterým se raduji a bez něhož jsem smuten. Živote obživující, sladký a milostný, vždy pamětihodný. Kde jsi, prosím? Kde ~~pak~~ Tě naleznu, abych sám v sobě zahynul a v Tobě byl živ? Buď nablízku mé mysli, mému srdci, mým ústům, mému sluchu, blízký ku pomoci, neboť já vadnu láskou, bez Tebe umírám a vzpomínkou na Tebe se křív-

sím. Vůně Tvá mne občerstvuje a vzpomínka na Tebe mne uzdravuje, ale nasycen budu, až se zjeví Tvá sláva, živote duše mé.

Má duše si tě žádá a hyne vzpomínkou na Tebe. Kdy přijdu a ukáži se Ti, radosti má? Proč ode mne odvracíš svou tvář, ó radosti, kterou se těším? Kde se skrýváš, ó krásný, po kterém toužím? Dýchám Tvou vůni, žiji a raduji se, avšak Tebe nevidím. Slyším Tvůj hlas a ožívám. Ale proč skrýváš přede mnou svou tvář? Snad říkáš: Neuvidí mne člověk, aby živ zůstal. Ejhle, Pane, ať umru, abych Tě spatřil. Ať Tě spatřím, abych zemřel. Nechci žíti, chci umříti. Toužím se rozpadnouti a býti s Kristem. Žádám si zemříti, abych uviděl Krista. Nechci žíti, abych žil s Kristem. Ó, Pane Ježíši Kriste, přijmi ducha mého. Živote můj, přijmi duši mou. Radosti má, přitáhni k sobě mé srdce. Sladký pokrme můj, kéž Tě požívám. Hlavo má, veď mne, světlo zraků mých, osvět mne. Sladká písni má, kroť mne. Vůně má, oživuj mne, Slovo Boží, občerstvi mne, chválo má, obveseluj duši služebníka svého. Vstup do ní, pravá radosti, aby se v Tobě radovala. Vstup do ní, svrchaná sladkosti, ať ochutná, co je sladké. Rozsvěť se nad ní, světlo věčné, aby Ti rozuměla, poznala Tě a milovala.

Nemiluje-li Tě, Pane, tedy proto, že Tě nezná, že Ti nerozumí. A nerozumí proto, že nechápe Tvého světla. A světlo září v temnotách a temnoty ho nepojmou. Ó, světlo mysli mé, skvoucí pravdo, pravá jasnosti, která ozařuješ každého člověka, který přichází na tento svět. Přichází, ale nemiluje, poněvadž ten, který svět miluje, se stává nepřítelem Božím. Rozptyl temnoty nad propastí mysli mé, aby ona, rozumějíc Ti, viděla Tě, poznala a chápala Tě, aby Tě milovala a poznávala. Neboť kdo Tě poznává, miluje Tě. Zapomíná na sebe, miluje Tebe, více než sebe. Opouští sebe a přichází k Tobě, aby se z Tebe radoval. Proto Tě tedy, Pane, nemiluji tolik, kolik bych měl, poněvadž Tě zcela neznám. Ale poněvadž Tě málo poznávám, málo Tě miluji a poněvadž málo miluji, také se málo z Tebe raduji. Ale odcházeje od Tebe, pravé radosti za věcmi zevními a jsa zbaven Tebe samého, vyhledávám v nich šalebných a nepravých přátelství. A tak jsem tedy já bídný, zaprodal své srdce marnostem, srdce, které jsem měl oddati Tobě z plné lásky a citu. A tak také, zatím co jsem miloval marnost, jsem se stal bídným.

HLAVA DRUHÁ.

O bídě a křehkosti člověka.

Proto se, Pane, z Tebe neraduji a Tobě ne-
náležím, že se kochám ve věcech vnějších a ty
ve věcech vnitřních; já v tělesných a ty v du-
chovních. Já svého ducha obracím po věcech
časných, obírám se jimi v myšlenkách, mluvím
o nich, a Ty, věčný, obýváš ve věčnosti. Ty jsi
na nebi, já na zemi, miluješ výšky, já doliny,
Ty nebeské, já pozemské. A kdy se pak budou
moci tyto protivy shodnouti? Ó, já ubohý! Kdy
se bude moci má nerozhodnost vyrovnati Tvé
přímosti? Ty, Pane, miluješ samotu, já společ-
nost, Ty ticho, já hluk, Ty pravdu, já marnost,
Ty čistotu, já nečistotu. A co více, Pane! Ty
jsi vpravdě dobrý, já zlý, Ty svatý, já bídný,
Ty spravedlivý, já nespravedlivý, Ty jsi světlo,
já jsem tma, Ty jsi život, já jsem mrtev, Ty jsi
lék, já jsem nemocen, Ty jsi radost, já smutek,
Ty svrchovaná pravda, já naprostá marnost,
jako každý člověk živý.

Běda, co bych tedy řekl, Stvořiteli? Poslyš,
ó, Tvůrce! Jsem Tvůj tvor, již umírám. Jsem
Tvé dílo, již jsem zahynul. Jsem Tvé dílo, již

se ničím v nicotu. Jsem Tvé stvoření, ruce Tvé, ó, Pane, mne učinily a stvořily. Ruce, které byly pro mne přibity hřebem. Dílem rukou svých, Pane, nepohrdej, ale shlédni, prosím, na rány na svých dlaních. ~~Ejhle~~, napsal jsi mne na své ruce, čti to písmo a spas mne. Ach, k Tobě vzdychám, já, Tvůj tvor. Jsi Tvůrce, přetvoř mne. Ach, k Tobě volám, já, Tvé dílo, obnov mne. Ach, k Tobě pohlížím, já, Tvůj tvor, jsi Tvůrce a obnov mne. Ušetř mne, Pane, neboť dni mé jsou ničím. Co je člověk, aby mohl oslavovati Boha, svého Tvůrce? Ušetř mne, který s Tebou rozmlouvám, odpusť svému služebníku, který chtěl rozmlouvati s Pánem. Nezbytnost nezná zákona. Bolest mne přiměla mluvit i a neštěstí, které snáším, mne nutí, abych volal. Jsem nemocen, volám k lékaři, jsem slepý, spěchám ke světlu, jsem mrtev, vzdychám k životu. Ty jsi lékař, světlo a život. Ježíši Nazaretský, smiluj se nade mnou, synu Davidův, smiluj se nade mnou. Prameni milosrdenství, slyš nemocného, který k Tobě volá. Světlo, které jdeš kolem, počkej na slepce. Podej mu ruku, aby k Tobě přišel a uviděl světlo ve světle Tvém. Živote oživující, probud' mrtvého.

Co jsem já, který mluvím s Tebou? Běda mi, Pane, odpusť mi, Pane! Jsem shnilá mrtvola,

pokrm červů. Smrdutá nádoba, potrava ohně. Co jsem já, že mluvím s Tebou? Běda mi, Pane, odpusť mi, Pane! Ó, já nešťastný člověk. Jsem člověk narozený z ženy, jsoucí krátce na živu, přeplněný mnohými bédami. Člověk, podobný marnosti, připodobněný nerozumné zvěři a učiněn již jí rovný. A opět, co jsem já? Temná propast, země bídy, syn hněvu, nádoba pro potupu, zplozený v nečistotě, žijící v bídě a ten, na něhož čeká smrt v úzkostech. Ach, běda, co jsem já, bídník! Běda, co budu potom? A co jsem? Nádoba hnoje, střepin a hnisu, plný zápachu a hrůzy, slepý, chudý, nahý, podrobený mnohým nedostatkům a neznající svého východu ani vchodu. Jsem bídny, smrtelný, ten, jehož dni jsou pomíjející jako stín, jehož život mizí jako stín měsíce, jako květ na stromě, roste a hned vadne, hned kvete a hned zase schne.

Můj život je nestálý, pomíjející život, kterého ubývá tím více, čím více ho přibývá. Čím dál postupuje, tím se blíží více k smrti. Život nestálý, nejistý a pomíjející jako stín, plný osidel smrti. Hned se raduji, hned se zase rmoutím, hned jsem čerstvý a hned zase neduživý. Hned jsem živ a hned zase umírám. Hned se zdá, že jsem šťasten a vždy jsem bídny. Hned

se smějí a hned pláči. A tak všechny mé věci podléhají změně, takže nic nemůže setrvati ani hodinu ve stejném způsobu. Rozmáhá se jednak bázeň, jednak strach, jednak hlad, jednak žízeň, jednak horko, jednak zima, jednak neduh, jednak bolest. Po všech neřestech přichází v nevhodnou chvíli smrt, která běře nesčíslnými způsoby každého dne nenadále ubohé lidi se světa. Někoho umoří zimnicí, jiného trápí bolestmi. Jeden zahyne hladu, jiný sejde žízní. Jeden se utopí ve vodě, druhého oběsí na šibenici. Někdo uhoří v ohni, jiného rozsápá lítá zvěř. Jeden hyne mečem, druhý bývá otráven jedem. Třetí přijde o hrdlo, jsa zděšen náhlým a nenadálým strachem. A největší bídou nade vše je, že člověk, nemaje nic jistějšího nade smrt, neví a nezná svého konce. A když se mu zdá, že stojí, tu klesá a hyne jeho naděje. Neboť člověk neví, kdy neb kde anebo kterak má umříti, avšak zajisté ví to, že umříti musí. Ó, Pane, jak veliká je bída člověkova, v níž se nacházím, avšak nebojím se. Jak těžká je nouze, kterou trpím, avšak necítím a k Tobě nevolám. Avšak budu volati, Pane, dříve než zahynu. Nezahynu-li náhodou, ať v Tobě setrvám. Vyznám tedy, vyznám svou bídu, vyznám se a nebudu se styděti za svou chatrnost. Pomoz mi, sílo

má, skrze kterou mi může býti ulehčeno. Připěj, ó moci, která mne udržuje na živu. Přijď, ó světlo, ve kterém vidím. Ukaž se, slávo, v níž se těším. Zjev se, živote, v němž bych byl živ, ó Pane, Bože můj.

HLAVA TŘETÍ.

O podivuhodném světle Božím.

Ó světlo, které viděl Tobiáš, když s očima slepýma poučoval svého syna o cestě života, světlo, které spatřil Izák ve svém nitru, když s očima navenek mrtvýma vypravoval svému synu o budoucnosti. Světlo neviditelné, jemuž každá propast srdce lidského jest viditelná! Světlo, jež viděl Jakob, když předpovídal svým synům budoucnost podle vnitřního naučení Tvého. Ejhle, temnoty jsou nad propastí mysli mé, Ty jsi světlo. Ejhle, temná mrákota nad vodami srdce mého, Ty jsi pravda. Ó, Slovo, jímž bylo učiněno vše a bez něhož nebylo učiněno nic!

Slovo, které jsi přede všemi věcmi a před nímž nebylo nic. Slovo, které vše tvoříš a bez něhož není vše ničím. Slovo, které vše vedeš a bez něhož svět nemůže býti. Slovo, které jsi řeklo na počátku: staň se světlo a stalo se světlo, řekni také nyní, staň se světlo a ať se stane světlo: ať uvidím světlo a poznám, co není světlo. Neboť bez Tebe jsou pro mne temnoty světlem a světlo považuji za tmou. A tak bez

Tvého světla není pravdy, je blud; není pravdy, je marnost; není rozeznání, ale je zmatek; není vědění, je nevědomost; není cesty, je bezcestí; není života, je smrt.

HLAVA ČTVRTÁ.

O smrtelnosti lidské přirozenosti.

Ejhle, Pane, poněvadž není světlo, je smrt: není smrti, poněvadž smrt je nic. Neboť skrze ni směřujeme k zničení, když se ničeho činiti skrze hřích neostýcháme. A to spravedlivě, Pane, neboť béřeme za své skutky vhodnou mzdu, když přicházíme v nic jako tekoucí voda. Neboť bez Tebe nebylo učiněno nic a my tím, že nečiníme nic, jsme učiněni ničím, poněvadž jsme bez Tebe, skrze něhož bylo učiněno vše, a bez něhož nebylo učiněno nic. Ó, Pane, Slovo, ó, Bože, Slovo, skrze které bylo vše učiněno, bez něhož nebylo učiněno nic.

Běda mně, bídnému, tolikrát oslepenému, poněvadž Ty jsi světlo a já bez Tebe. Tolikrát zraněnému, poněvadž Ty jsi zdraví a já bez Tebe. Tolikrát se zmýlivšímu, poněvadž Ty jsi pravda a já bez Tebe. Tolikrát zbloudilému, poněvadž Ty jsi cesta a já bez Tebe. Tolikrát mrtvému, poněvadž Ty jsi život a já bez Tebe. Tolikrát zničenému, poněvadž Ty jsi Slovo, skrze které bylo vše učiněno, a já bez Tebe, bez něhož nebylo učiněno nic. Ó, Pane Slovo,

Bože Slovo, který jsi světlem, skrze které bylo světlo učiněno, který jsi cesta, pravda a život, v němž není temnot, bludu, marnosti ani smrti. Světlo, bez něhož temnoty, cesto, bez které bloudění, pravdo, bez které marnost, živote, bez něhož smrt. Rci, Pane, rci slovo: Ať jest světlo, ať vidím světlo a vyhnu se temnotám. Ať vidím cestu a vyhnu se bezcestí, ať vidím pravdu a vyhnu se marnosti, ať vidím život a vyhnu se smrti. Rozsvěť se, Pane, světlo mé, osvětlení mé a spasení mé, kterého se budu báti, Pane můj, kterého budu chváliti, Bože můj, kterého budu ctíti, Otče můj, kterého budu milovati, ženichu můj, kterému se zachovám. Rozsvěť tedy, rozsvěť světlo tomuto svému slepému, který sedí v temnotách a ve stínu smrti a veď jeho kroky na cestu pokoje, po níž dojde na místo podivuhodného svatostánku až k domu Božímu za plesání a vyznání.

V pravdě, vyznání je cesta, po níž k Tobě dojdu, cesta, po níž vyjdu z bezcestí a vrátím se k Tobě, cestě, poněvadž Ty jsi skutečná cesta života.

HLAVA PÁTÁ.

Co znamená býti zničenú.

Kéž tedy vyznám, kéž Tobě, Otče, Pane, Králi nebe i země, vyznám svou bídu, abych mohl dojíti Tvého milosrdenství. Neboť jsem byl učiněn bídým a proměněn v nic a nevěděl jsem to. Protože Ty jsi pravda a já jsem s Tebou nebyl. Nepravosti mé mne zranily a já jsem bolesti necítil. Uvedly mne do nicoty. Neboť Ty jsi Slovo a já jsem nebyl s Tebou, jímž vše bylo učiněno a bez něhož nebylo učiněno nic. A proto jsem byl bez Tebe učiněn ničím, neboť nic vede k ničemu. Vše, co bylo stvořeno, stvořeno bylo skrze Slovo. A jak bylo stvořeno? Bůh viděl vše, co stvořil, a vše bylo velmi dobré. Vše, co je, bylo stvořeno skrze Slovo, a co bylo stvořeno skrze Slovo, jest svrchovaně dobré. A proč je dobré? Protože bylo stvořeno skrze Slovo. A bez něho nebylo učiněno nic. Neboť bez svrchovaného dobra není dobra vůbec, ale je zlo, v němž není dobra. A to pak není ničím. Neboť zlo je leč nedostatek dobra, podobně jako slepota je jen vada zraku. A tedy zlo není ničím, poněvadž

bylo stvořeno beze Slova, bez něhož nebylo stvořeno nic. Zlé je pak to, čemu chybí ono dobro, skrze které bylo vše stvořeno jako dobré, totiž Slovo, jímž bylo stvořeno vše, co jest.

A to, co není, jím stvořeno nebylo, a proto není ničím. A proto vše, co stvořeno nebylo, je zlé, neboť vše, co je, bylo stvořeno skrze Slovo a skrze Slovo bylo učiněno dobré. Když tedy vše bylo stvořeno skrze Slovo, není skrze ně zlé. Zbývá tedy, že vše, co stvořeno nebylo, dobré není, neboť vše, co stvořeno bylo, dobré je. A proto zlé věci nejsou, poněvadž stvořeny nebyly, a proto nejsou ničím, neboť bez Slova nebylo stvořeno nic. Tedy zlo není nic, protože stvořeno nebylo. Ale jak pak může vůbec býti, nebylo-li stvořeno? Poněvadž je nedostatkem Slova, skrze které bylo stvořeno dobro. Tedy bytí bez Slova je zlo, které bytím není, protože bez něho není nic.

Co však jest, býti odloučen od Slova? Chceš-li to věděti, poslyš, co je Slovo. Slovo Boží praví: Já jsem cesta, pravda a život. Tedy býti odloučen od Slova znamená býti bez cesty, bez pravdy a bez života, a tak bez toho býti ničím. A z té příčiny je i zlé, poněvadž to znamená býti odloučen od dobra, skrze které byly všechny věci učiněny velmi dobré. Avšak odloučen

býti od Slova, jímž byly všechny věci učiněny, není nic jiného, než zahynouti a od činu přecházeti v to, co činem není, protože bez něho není nic. Kdykoliv tedy se uchýlíš od dobra, odlučuješ se od Slova, poněvadž ono je dobré. A nevykonáš nic, protože jsi beze Slova, bez něhož nebylo učiněno nic.

Nyní, Pane, jsi mne osvítil, abych Tě viděl: viděl jsem Tebe a poznal jsem sebe, poněvadž jsem byl tolikrát učiněn ničím, kolikrát jsem se od Tebe odloučil. Protože jsem zapomněl na dobro, které jsi Ty, byl jsem učiněn zlým. Běda mně, bídnému! Proč jsem to nepoznal, že, opouštěje Tebe, jsem se stával ničím? Ale proč se na to ptám? Byl-li jsem ničím, jak pak jsem chtěl poznati? Víme, že nic je nic. A co je nic, není. A co není, není dobré, protože není nic. A nebyl-li jsem ničím tehdy, když jsem byl bez Tebe, jako bych nebyl ničím a byl jako modla, která není nic: která má sice uši, ale neslyší, nos má, ale vůně necítí, má oči, nevidí však, ústa má, ale nemluví, má ruce, ale nehmatá, nohy má, ale nechodí. Která má sice podobu údů, ale nemá v nich života.

HLAVA ŠESTÁ.

O pádu duše do hříchů.

Když jsem byl tedy bez Tebe, nebyl jsem, poněvadž jsem nebyl ničím. A proto jsem byl slepý, hluchý a necitelný. Poněvadž jsem ani dobra nerozeznal, ani před zlem neutíkal, ani necítil bolest svého zranění, ani neviděl své temnoty. Poněvadž jsem byl bez Tebe, světla pravého, které osvětluješ každého člověka, který přichází na tento svět. Běda mi! Zranili mne a necítil jsem bolesti, táhli mne a nevěděl jsem: protože jsem nebyl ničím, protože jsem byl bez života, který je Slovo, skrze něž bylo vše stvořeno. A proto, ó Pane, světlo mé, nepřátelé moji se mnou nakládali jak chtěli: bili mne, obnažili, poskvrnili, porušili, ranili a usmrtili mne, neboť jsem se vzdálil od Tebe a bez Tebe jsem byl učiněn ničím. Ó, Pane, živote můj, který jsi mne učinil, světlo mé, které mne vedlo, ochránce života mého, smiluj se nade mnou a vzbud' mne. Pane Bože můj, naděje má, moci má, sílo má, má útěcho ve dnech zármutku mého, pohleď na mé nepřátele a vytrhni mne. Nechť utekou před Tvou tváří

všichni, kteří Tebe nenávidí a já ať v Tobě žiji skrze Tebe. Oni zajisté střežili mne, Pane, a vidouce mne bez Tebe, pohrdali mnou. Rozdělili sobě roucha ctnosti, kterými jsi mne ozdobil, udělali si cestu přes mne, šlapali po mně svýma nohama, bahnem hříchů poskvrnili Tvůj svatý chrám a zanechali mne opuštěného a žalostí utrápeného. Chodil jsem za nimi slepý a nahý, zapletený do sítě hříchů: táhli mne za sebou v nepřetržitém kruhu z hřichu do hřichu, z bláta do bláta a chodil jsem bez síly před tváří toho, který mne následoval. Byl jsem otrokem a miloval jsem otroctví. Byl jsem slepý a toužil jsem býti slepý. Byl jsem spoután a neděsil jsem se pout. Hořké jsem považoval za sladké a sladké za hořké. Byl jsem bídný a nepoznal jsem toho. A to proto, že jsem byl bez Slova, bez něhož nic není učiněno, skrze které jsou všechny věci zachovávány a bez něhož jsou všechny ničeny. Neboť podobně jako všechny věci skrze ně učiněny jsou a bez něho není učiněno nic, tak skrze ně všechny věci, ať jsou kdekoli, buď na nebi či na zemi, buď v moři nebo ve všech propastech, bývají zachovávány. Ani v kameni se neudrží částka částky, ani v jiné stvořené věci. Jedině skrze Slovo se zachovávají, jímž bylo vše učiněno.

Kéž tedy k Tobě přilnu; Slovo, abys mne zachovalo. Neboť když jsem Tě opustil, zahynul jsem sám v sobě. Ale Ty, jež jsi mne stvořilo, jsi mne zase napravilo. Já jsem zhřešil, Tys mne navštívilo. Já jsem padl, Tys mne pozdvihlo. Já jsem neznal, Tys mne poučilo. Já jsem neviděl, Tys mne osvítilo.

HLAVA SEDMÁ.

O mnohých dobrodiních Božích.

Ukaž mi, Bože můj, jak já, bídny, jsem povinen Tě milovati, ukaž mi, jak Tě mám chváliti. Oznam mi, kolik se Ti mám líbiti. Zahřmi, Pane, shůry hlasem velikým a silným do vnitřního ucha srdce mého. Pouč mne a spas mne a budu Tě chváliti, Tebe, který jsi mne stvořil, když jsem nebyl ještě ničím, který jsi mne osvítil, když jsem byl v temnotách, který jsi mne probudil, když jsem byl mrtev, který jsi mne od mládí živil všemi dobrými věcmi svými. Tohoto neužitečného červa, zatíženého hříchy, živiš všemi nejlepšími svými dary. Otevři mi, klíči Davidův, který otvíráš, a nikdo nezavře tomu, kterému Ty otevřeš. Otevři mi dveře světla svého, ať vejdu a vidím a poznám, a vyznám se Ti z celého srdce svého. Neboť Tvé veliké milosrdenství je nade mnou a mou duši jsi vytrhl z nejtemnějšího pekla. Pane Bože náš, jak podivuhodné a chvalitebné je jméno Tvé po vší zemi. A co je člověk, že na něho pamatuješ? Či co je syn člověka, že ho navštěvuješ? Pane, naděje svatých a věži

jejich síly! Živote duše mé, jímž jsem živ a bez něhož jsem mrtev. Světlo očí mých, jímž vidím a bez něhož jsem slepý. Radosti srdce mého a veselí duše mé, dej, ať Tě miluji celým srdcem svým a celou myslí svou, vším nitrem a silou svou, neboť Ty jsi dříve miloval mne. A odkud mi to, Stvořiteli nebe i země i propastí, který nepotřebuješ mého dobra? Odkud mi to, že jsi mne miloval? Ó moudrosti, jež otvíráš ústa němých! Ó Slovo, jímž byly učiněny všechny věci! Otevři ústa má a dej mi hlas chvály, ať vypravuji o všech dobrodiních Tvých, která jsi pro mne od počátku učinil. Ó, zajisté jsem proto, že jsi mne stvořil. A že jsi mne stvořil a započel mezi své tvory, jsi ustanovil od věčna. Dříve, než jsi co učinil na počátku, než jsi roztáhl nebesa, dříve než byly propasti, ještě jsi ani zemi nestvořil, ani hory nezaložil, ani prameny ještě nevytryskly, dříve než jsi byl tyto všechny věci, které jsi učinil skrze Slovo, stvořil, jistým řízením své prozřetelnosti jsi určil, že budu Tvým stvořením a chtěl jsi, abych byl Tvým tvorem. A odkud mi to, Pane nejdobrotivější, Bože nejsvrchovanější, Otče nejmilosrdnější, Stvořiteli najmocnější a vždy nejmilostivější? Jaké jsou mé zásluhy? Jaká je má hodnota,

že se zalíbilo před zrakem Tvého majestátu mne stvořiti? Nebyl jsem a stvořil jsi mne. Nebyl jsem ničím a z ničeho jsi mne učinil něčím! Avšak jakým něčím? Ne kapkou vody, ne ohněm, ne ptákem či rybou, ne hadem aneb něčím z nerozumných zvířat, ne kamenem či dřevem. Ničím z takových věcí, které mají toliko své bytí. Ani z těch, které mohou toliko býti a růsti, ani z těch, které mohou toliko býti, růsti a cítiti. Ale chtěl jsi, abych byl nad všechny tyto věci, které mají bytí, vzrůst, poněvadž jsem a rostu, a nad ty, které mají bytí, vzrůst a cit, poněvadž jsem, rostu a cítím.

HLAVA OSMÁ.

O budoucí důstojnosti člověka.

A bezmála jsi mne učinil rovného andělům, neboť s nimi jsem od Tebe přijal rozum, abych Tě mohl znáti. Ale řekl jsem ovšem bezmála: neboť oni mají blahoslavené poznání Tebe již zjevné a já v ně teprve doufám. Oni Tě poznávají tváří v tvář a já jen skrze podobenství. Oni dokonale a já toliko nepatrně a nedokonalé. Ale až přijde to, co je dokonalé, zmizí nedokonalé, kdy Tě již spatříme, Tvoji odkrytou tvář. A co nám pak bude brániti, abychom nebyli rovni Andělům, když Ty, Pane, jenž jsi koruna naděje, ozdobená ctí a slávou, budeš nás korunovati a velmi nás poctíš, jako své milé přátele, tedy učiníš ve všem rovné a podobné Andělům? Však i pravda Tvá to dí: rovni budou Andělům a synové Boží jsou. Co jiného jsou než synové Boží, jsou-li učiněni rovni Andělům? A budou vpravdě synové Boží, neboť syn člověka je vskutku synem Božím.

Když to uvážím, mohu s důvěrou říci, že člověk není o málo menší než Andělé, ale vyšší než Andělé, netoliko rovný Andělům. Neboť

člověk-Bůh a Boho-člověk, ne Anděl. A proto nazvu člověka nejdůstojnějším tvorem, poněvadž Slovo, které bylo na počátku, Bůh u Boha, Slovo, skrze které Bůh řekl: „Buď světlo, a učiněno bylo světlo, totiž stvoření andělské, Slovo, skrze které Bůh vše stvořil na počátku, totéž Slovo bylo učiněno tělem a přebývalo mezi námi a viděli jsme slávu jeho. To je sláva, kterou se chlubím, to je radost, kterou se raduji, když se raduji, Pane Bože můj, živote můj a celá slávo duše mé. Vyznávám tedy, Pane Bože můj, že když jsi mne stvořil rozumného, učinil jsi mne poněkud Andělům rovného. Avšak dokonán mohu býti skrze Tvé Slovo, abych dosáhl rovnosti s Anděly, abych měl zalíbení synů, skrze jednorozené Slovo Tvé, Pane, skrze Syna Tvého milého, v němž se Tobě dobře zalíbilo. Skrze jediného spoludědice, Tobě soupodstatného a spolu věčného, Jesu Krista jediného, Pána a Vykupitele našeho, osvětitele a potěšitele našeho, zástupce našeho před Tebou a světlo očí našich, jenž je život náš, Spasitel náš a jediná naše naděje. Který nás miloval více než sebe samého, skrze kterého máme důvěru a pevnou naději v Tebe a volný přístup k Tobě. Poněvadž on dal moc, aby ti, kteří věří ve jméno jeho, byli synové

Boží. Budu vzdávati chválu jménu Tvému, Hospodine, že stvořiv mne k obrazu a podobnosti svému, učinil jsi mne schopna tak veliké slávy, abych mohl býti synem Božím.

Toho ovšem nemohou stromové, nemůže kamení, nemohou žádné jiné věci, které se pohybují či rostou, ať ve vzduchu, ať v moři či na zemi. Neboť jsi jim nedal moci, aby mohli býti syny Božími skrze Tvé Slovo, poněvadž nemají rozumu. Neboť ta moc záleží v rozumu, kterým poznáváme Boha. Ale dal jsi tu moc lidem, které jsi stvořil rozumné, ku svému obrazu a podobnosti. A ovšem já, Pane, jsem člověkem z milosti Tvé a mohu býti z milosti Tvým synem, čehož jiná stvoření nemohou. Odkud mi to přišlo, Pane, pravdo svrchovaná, pravá výsosti, počátku tvorstva? Odkud mi to, Pane, že mohu býti synem Božím, čehož ona nemohou? Neboť Ty, který zůstáváš na věky, jsi stvořil všechny věci společně. Společně jsi stvořil lidi i zvířata, kamení i byliny země. Neboť před tím nebylo žádných zásluh, ani jich nepředcházela nějaká hodnost: neboť jsi stvořil všechny věci pouze ze své dobroty a všechno tvorstvo si bylo v zásluhách rovné, protože všechno nemělo vůbec žádných zásluh. A proč tedy dobrota Tvá se ukázala více na tom

stvoření, které jsi učinil rozumné, nežli na všech jiných, která rozumu nemají? Proč nejsem já učiněn takový jako ona všechna? Aneb proč ona nejsou taková jako já? Či já sám jako ona? Jaká je moje zásluha? Jaká je moje hodnost, že jsi mne stvořil způsobilého, abych mohl býti synem Božím, čehož jsi všem jiným neučinil? Ó, Pane, vzdal to ode mne, abych tak nesmýšlel! Toliko Tvá milost, toliko Tvá dobrota to učinila, abych sdílel její sladkost.

A proto z té milosti, ve které jsi mne stvořil z ničeho, dej mi onu milost, Pane, Tebe prosím, abych Ti vzdával díky.

HLAVA DEVÁTÁ.

O všemohoucnosti Boží.

Všemohoucí ruka Tvá, vždy táž, stvořila na nebi Anděly, na zemi červy, nejsou v oněch vyvýšena ani v těchto snížena. Neboť tak jako žádná ruka nemůže stvořiti Anděla, tak ani žádná nemůže stvořiti červa. Jako by nemohla žádná stvořiti nebe, tak by také žádná nemohla stvořiti ani nejmenší lístek stromový. Tak jako by nemohla žádná stvořiti tělo, tak by nemohla žádná učiniti vlásku bílého ani černého, toliko všemohoucí ruka Tvá, které jsou všechny věci stejně možné. Neboť ani není snazší stvořiti červa než Anděla. Ani rozepnouti oblohu než list stromový. Ani není snazší učiniti vlas, než celé tělo. Ani méně snadné založiti zemi na vodách, než vody na zemi. Ale vše, co chtěla, učinila jak chtěla, na zemi i na nebi, i ve všech propastech a mne mezi všemi věcmi jak chtěla, mohla a věděla. Ovšem, Pane, ruka Tvá mne mohla a dovedla učiniti kamenem či ptákem, hadem aneb nějakou šelmou. Ale pro svou dobrotu nechtěla. Proč tedy nejsem kamenem, či stromem, či ně-

jakou šelmou? Protože tak nařídila Tvoje dobrota. Avšak, aby tak nařídila, k tomu nepředcházela ani žádná má zásluha, ani hodnost.

HLAVA DESÁTÁ.

Ó neobsáhlé chvále Boží.

Odkud, Pane, odkud vezmu chvály, abych Tě chválil? Neboť jak jsi mne učinil beze mne, jak se Ti nejlépe líbilo, tak máš i chválu beze mne, jak se Ti nejlépe líbilo. Ty sám, Pane, jsi sobě chválou.

Ať Tě chválí Tvé skutky podle množství Tvé velikosti. Chvála Tvá, Pane, je neobsáhlá. Srdcem jí nelze pojmouti, ústy vyměřiti, sluchem porozuměti. Neboť tyto věci pomíjejí, ale sláva Tvá zůstává na věky. Myšlení srdce má svůj začátek, má svůj konec. Hlas úst zazní a pomíjí. Ucho slyší a přestává. Chvála Tvoje pak přetrvá věky. A kdo by Tě tedy mohl s dostatek chváliti? Který člověk může zvěstovati Tvou chválu? Chvála Tvá není pomíjející, je věčná. Ten Tě chválí, kdo věří, že Ty sám jsi sobě chválou. Ten Tě chválí, kdo zná sebe samého, že Tvé chvály nemůže postihnouti. Ó, chválo věčná, která nikdy nepomíjíš, v Tobě je naše chvála, v Tobě bude chválena duše má. Ne my chválíme Tebe, ale Ty sebe sám, skrze sama sebe, v sobě samém, ano i my máme svou

chválu v Tobě. Tehdy máme pravou chválu, máme-li ji od Tebe, když světlo schvaluje světlo. Neboť Ty sám, jenž jsi pravá chvála, dáváš pravou chválu. Kdykoliv pak vyhledáváme chvály od jiného než od Tebe, tolikrát ztrácíme Tvou chválu. Neboť ona chvála je pomíjející, ale Tvá je věčná. Hledáme-li chvály pomíjející, ztrácíme věčnou. Pakli žádáme věčné chvály, pomíjející nemilujeme.

Chválo věčná, Pane Bože můj, od Tebe je veškerá chvála, bez Tebe není žádné chvály. Neboť nemohu chváliti Tebe bez Tebe. Kéž mám Tebe a budu Tě chváliti. Neboť co jsem já sám od sebe, Pane, abych Tebe chválil? Jsem prach a popel, mrtvý a smrdutý pes, červ a hnis. Kdo jsem já, abych Tě chválil, Pane Bože, nejsilnější duchu všeho těla, který přebýváš ve věčnosti. Zda tmy budou chváliti světlo aneb smrt život?

Ty jsi světlo, já jsem tma. Ty život, já smrt. Zdali bude marnost chváliti pravdu? Ty jsi pravda, já člověk, podobný učiněn marnosti. Kterak tedy, Pane, Tě budu chváliti? Zdali Tě bude chváliti má bída? Bude zápach chváliti vůni? Zdali Tě bude chváliti smrtelnost lidská, která dnes jest a zítra bývá odnímána? Zdali Tě bude chváliti člověk-hnis a syn člo-

věka-červ? Zdali Tě bude chváliti, Pane, ten, jenž jest počat v hříších, v nich narozen a odchován? Ať Tě chválí, Pane Bože můj, Tvá neobsáhlá moc, Tvá nevystihlá moudrost, Tvá nevyslovitelná dobrota. Nadevše ať Tě chválí Tvá svrchovaná milostivost, Tvé přehojné milosrdenství, věčná moc a božství Tvé. Ať Tě chválí Tvá všemohoucí síla, svrchovaná dobrota, láska, v které jsi nás stvořil, Pane Bože, živote duše mé.

HLAVA JEDENÁCTÁ.

O pozdvižení naděje k Bohu.

Já pak, stvoření Tvé, budu doufati ve stínu křídel Tvých ve Tvoji dobrotu, ve které jsi mne stvořil. Pomoz mi, stvoření svému, které stvořila Tvá dobrotivost. Ať nezahyne v zlosti mé to, co učinila Tvoje dobrotivost. Ať nezahyne v bídě mé to, co učinila Tvá svrchovaná milostivost. Neboť jaký bude užitek z toho, žeš mne stvořil, upadnu-li do svého porušení? Či zdali jsi nadarmo, Pane, stvořil všechny lidské syny? Stvořil jsi mne, ó Pane, tedy veď to, co jsi stvořil. Ó, Bože, nepohrdej dílem svých rukou. Učinil jsi mne z ničeho: nebudeš-li mne řídit, navrátím se opět v nic. Neboť tak jako jsem dříve, Pane, nebyl ničím a Ty jsi mne učinil z ničeho, tak se sám v sobě obrátím v nic, nebudeš-li mne vésti. Pomoz mi, Pane, který jsi životem mým, ať nezahynu ve své zlosti. Kdybys mne, Pane, nebyl stvořil, nebyl bych.

Ale již jsem, protože jsi mne stvořil. Nebudeš-li mne vésti, již nejsem. Neboť zajisté nemá hodnost, ani mé zásluhy Tě přinutily, abys

mne stvořil, ale přehojná a nevýslovná Tvá milost a dobrota, Pane Bože můj, ta Tvoje láska, která Tě přinutila, abys mne stvořil, nechť Tě, prosím, přinutí, abys mne i nyní vedl. Neboť co by mi bylo platno, že jsi mne stvořil ze své milosti, kdybych zahynul ve své bídě a kdyby mne nevedla Tvá pravice? Pane Bože můj, nech ať ta milost, která Tě přiměla, abys stvořil to, co stvořeno nebylo, Tě přiměje také k tomu, abys spasil to, co je již stvořeno. Ta láska, která Tě přiměla ke stvoření, ať Tě přiměje ke spasení. Neboť ani nyní není menší než prvé, protože Ty sám jsi ta láska a vždy zůstáváš bez proměny. Tvá ruka, Pane, není kratší, aby spasiti nemohla. Ani Tvé ucho není obtíženo, aby neslyšelo. Ale moje hříchy se postavily mezi mne a Tebe, mezi temnotu a světlo, obraz smrti a život, mezi marnost a pravdu, mezi tento můj nestálý a Tvůj věčně ustávající život.

HLAVA DVANÁCTÁ.

O osidlech žádosti.

To jsou stíny, jimiž jsem přikryt v této temné propasti tohoto žaláře, kde ležím na zemi poražený, dokud nevzejde den a neskloní se stíny a nezazní hlas na obloze moci Tvé, hlas Páně mocný, hlas Páně velebný a neřekne: „Staň se světlo,“ a dokud neuprchnou temnoty a neobjeví se suchá země a dokud země nevydá zelenou travu, plodící sémě a dobré ovoce spravedlnosti a království Tvého. Pane Bože a Otče, živote, jímž všichni žijí a bez něhož je vše pokládáno za mrtvé, neopouštěj mne ve špatných myšlenkách a nedej, abych pozdvihl v pýše své zraky. Odejmi ode mne žádosti a nevydávej mne myšlení nestydatému a nezkrocenému, ale opanuj srdce mé, aby o Tobě stále přemýšlelo. Osvěť oči mé, ať Tě vidí a nepozdvihují se před Tebou, věčnou slávou: Ale ať smýšlejí pokorně, ne o tom, co vidí zázračného nad sebou. A ať vidí to, co leží po Tvé pravici a ne to, co je po Tvé levici. A dej, ať oči Tvé předcházejí mé kroky: neboť i ony učí syny lidské. Přitáhni moji žádost svojí sladkostí,

kterou jsi skryl pro ty, kteří se Tě bojí, abych po Tobě zatoužil věčnou žádostí. Aby snad má vnitřní zkušenost, byvši marnostmi jako v nadidlem oklamána, nepovažovala hořké za sladké, sladké za hořké, tmy za světlo a světlo za tmy uprostřed tolika osidel, od nepřítele porůznu nalíčených po této cestě k polapení duší, osidel, kterých je plný svět, že ten, který to viděl, nepřešel to mlčením, vece: „Co je na světě, je buď žádost těla nebo žádost očí, nebo pýcha života.“ Ejhle, Pane Bože můj, celý svět je plný nástrah žádostí, jež nalíčili pro nohy mé. A kdo se jim vyhne? Jedině ten, od koho odejmeš pýchu jeho očí, aby ho nezlákala žádost očí. Ten, jemuž odejmeš žádost těla, aby ho nezchvátila žádost těla. Ten, jemuž odejmeš ducha nestydatého a vzpurného, aby ho lstivě neoklamala pýcha života. Ó, jak šťasten ten, jemuž to učiníš, neboť projde bez pohromy. Prosím Tě nyní skrze Tebe sama, pomoz mi, abych se nezhroutil před zrakem svých protivníků, byv polapen v jejich osidla, která nastražili mým nohám, aby znetvořili moji duši. Ale vysvobod' mne, sílo spasení mého, ať mne nemají pro smích moji nepřátelé, kteří Tě nenávidí. Povstaň, Pane Bože můj, můj silný, a ať jsou rozptýleni Tvoji nepřátelé a ať prch-

nou ti, kteří Tě nenávidí, od Tvé tváře; tak jako vosk taje v ohni, tak nechť zahynou i hříšníci před tváří Boží.

A kéž jsem já skryt clonou tváře Tvé a kéž se raduji se syny Tvými, jsa nasycen vším dobrem Tvým.

A Ty, Pane Bože, Otče a Matko svých sirotků, slyš lkání svých synů a rozestři svá křídla, abychom pod nimi prchli od tváře nepřátel. Věži síly Israele, která nedřímáš, ani nespíš a střežíš Israel, neboť nespí, ani nedřímá nepřítel, který bojuje proti Israeli.

HLAVA TŘINÁCTÁ.

O bídě lidské a Božských dobrodiních.

Ó světlo, jehož jiné světlo nevidí, záře, kterou jiná záře nespatří! Světlo, které zastiňuješ každé světlo, záře, která oslepuješ každou cizí záři. Světlo, od něhož je všechno světlo, záře, od které je všechna záře! Záře, před níž je každá jiná temnotou a každé světlo mráкотou! Světlo svrchované, kterého slepota nezatemňuje, mráкота nezmenšuje a temnota nezastíní, jemuž nepřekáží žádný odpor a které nikdy žádný stín neoddělí!

Světlo, které osvětluješ všechny věci najednou, dohromady a navždy, pohřiž mne do propasti svého jasu, abych viděl se všech stran Tebe v Tobě, sebe v Tobě i všechny věci pod Tebou. Neopouštěj mne, ať nevzrůstají stíny mé nevědomosti a ať se nemnoží mé viny. Neboť bez Tebe je vše pro mne temnotou a zlem.

Bez Tebe, dobra pravého a svrchovaného, není dobra vůbec.

To přiznávám, to vím, Pane Bože můj, neboť kdekoliv jsem bez Tebe, je mimo Tebe špatně. A to nejen mimo mne, ale i ve mně.

Neboť každé bohatství, které není můj Bůh, je pro mne chudobou. Tehdy budu nasycen, až se zjeví Tvá sláva.

A Ty, Pane, blažený živote můj, kéž Ti vyznám svou bídu, Tobě, od něhož jsem odpadl, od jednoty s Tebou, nejvyšší a jediné dobro. Mnohotvárnost časných věcí mne padlého rozptýlila po tělesných smyslech a rozdělila od jednoho k mnohým. Tak mi byla způsobena pracná hojnost a přílišný nedostatek: když jsem následoval stále jiného a jiného, nebyl jsem ničím nasycen, dokud jsem se nenacházel v Tobě, nesdělitelné, jediné a nerozdělené dobro, kteréhožto následuje, nebloudím, kterého dosáhnuv, netrpím — a kterým se nasytí celá má žádost. Ach, bída veliká, běda mi! Pane, ubohá duše má před Tebou prchá, před Tebou, s kterým má vždy hojnost a radost. A následuje světa, s kterým má vždy nedostatek a bídu. Svět volá a já omdlávám. Ty voláš a já se křísím. Avšak moje ubohost následuje více a raději toho, který jí působí mdlobu, než toho, který ji posilňuje. To je zřejmě má slabost. Lékaři duchovní, uzdrav ji, ať Tě oslavuji, spasení duše mé, celým srdcem svým, pro všechna Tvá dobrodíní, jimiž mne sytíš od mé

mladosti až do stáří. Skrze Tebe samého se k Tobě modlím, abys mne neopustil.

Učinil jsi mne, když jsem nebyl, vykoupil jsi mne, když jsem byl zahynul. Zahynul jsem, byl jsem mrtev. Sestoupil jsi dolů k mrtvému, vzal jsi na sebe smrtelnost, sestoupil jsi Ty, král, k svému otroku. Abys ho vykoupil, vydal jsi sebe sama. Vzal jsi na sebe smrt, abych já žil, přemohl jsi smrt. Mne jsi vykoupil, sebe ponížil. Zahynul jsem, bloudil jsem, byl jsem pročán v hříších. Přišel jsi pro mne, abys mne vykoupil. A tak jsi mne miloval, že jsi dal svou krev jako oběť za mne. Miloval jsi mne více než sebe, poněvadž jsi chtěl pro mne umřít. Takto, takovou předrahou výplatou, navrátil jsi mne zase z vyhnanství, vykoupil jsi mne z otroctví, vytrhl jsi mne z věčných muk. Povolal jsi mne svým jménem, znamenal jsi mne svou krví proto, aby vzpomínka na Tebe byla vždy ve mně a aby ze srdce mého nikdy nevycházel ten, který pro mne neodstoupil od svého kříže. Pomazal jsi mne svým olejem, jímž jsi byl sám pomazán, abych od Tebe, Krista, slul křesťanem.

Napsal jsi mne na své ruce, aby má vzpomínka byla vždy u Tebe, ač Tvá bude stále u mne. A milost Tvá, Tvé milosrdenství mne

vždy předcházelo, neboť jsi mne vysvobodil
často z mnohých a velikých nebezpečností,
můj vysvoboditeli. Zbloudil jsem, přivedl jsi
mne na cestu. Neuměl-li jsem, poučil jsi mne.
Zhřešil jsem, potrestal jsi mne. Rmoutil jsem
se, potěšil jsi mne. Zoufal jsem a potěšil jsi
mne. Když jsem upadl, pozdvihl jsi mne. Když
jsem stál, přidržoval jsi mne. Když jsem šel,
vedl jsi mne. Když jsem k Tobě přišel, přijal
jsi mne. Když jsem spal, ostríhal jsi mne. Když
jsem k Tobě volal, vyslyšel jsi mne.

HLAVA ČTRNÁCTÁ.

Bůh patří na lidské skutky a je rozsuzuje.

Ta a mnohá jiná dobrodiní jsi pro mne učinil, Pane Bože můj, živote duše mé, o nichž by mi bylo sladko vždycky mluvit, vždy o nich přemýšleti a Tobě díky činiti: abych Tě mohl za všechna Tvá dobrodiní chváliti a milovati Tě celým srdcem svým, celou duší svou, celou myslí svou, ze vší síly své, ano také i všemi niternými silami a náklonnostmi srdce svého i složením všech kloubů svých, ó blahoslavená sladkosti, Pane Bože můj, i všech, kteří se v Tobě kochají. Ale Tvé oči viděly moji nedokonalost. Oči Tvé jsou mnohem jasnější nad slunce, vidí všechny cesty lidské i hloubku propasti a vidí vždy, na každém místě, dobré i zlé, poněvadž jsi pánem všech věcí, vše naplňuješ, jsi vždy a všechen na každém místě přítomný a pečuješ o všecky věci, které jsi stvořil. Neboť nenávidíš ničeho, co jsi učinil. Tak tedy patříš na mé kroky a stezky dnem i nocí, bdíš na stráži nade mnou, všímaje si pilně mých cest, ustavičný strážce, nejinak, než jakoby za-

pomenuv na všechna stvoření svá, nebe i zemi, na mne samého patřil a o nic jiného neměl péče. Ani nevzrůstá světlo Tvého neproměnlivého zření, jestli pohlížíš toliko na jedinou věc, ani se nezmenšuje, vidíš-li všechny a rozličné věci. Poněvadž stejně tak jako vidíš jeden celek najednou dokonale, tak kterékoliv, třeba různé, jednotlivosti naráz, dokonale a zcela prohlédne Tvůj zrak.

Ale vidíš vše jako jednotlivé a jednotlivé jako vše, celý naráz, bez roztržitosti nebo umenšení. A tak jsi celý ve všem čase bez času, myslíš na mne celého naráz a stále, jako bys neměl nic jiného k pozorování. A tak tedy držíš nade mnou stráž, jako bys na všechny jiné věci zapomněl a na mne samého dával pozor. Ukazuješ, že jsi vždy přítomen, vždy připraven, nacházíš-li mne hotového. Kamkoli jdu, nikde mne, Pane, neopouštíš, leda že bych já dříve opustil Tebe. Kdekoliv budu, neodejdeš ode mne, poněvadž jsi všude, takže kdybych šel kam šel, naleznu Tebe, abych mohl býti živ skrze Tebe a abych nezahynul bez Tebe, poněvadž bez Tebe nemohu býti. Vím zajisté o tom, že cokoli činím, činím před Tebou a Ty to vidíš lépe než já, který to činím. Neboť ať dělám cokoli, Ty jsi stejně vždycky přítomen,

jako věčný strážce všech iných myšlenek, předsevzetí, radostí i činů. Pane, před Tebou jest vždy každá moje žádost, všechno mé myšlení. Ty vidíš, odkud duch přichází, kde je a kam jde, neboť Ty jsi duch a poznavatel všech duchů. Ty sám nejlépe znáš, zda je kořen sladký či hořký, kořen, z jehož nitra pučí krásné listí, Ty, vnitřní soudce, sám znáš nejlépe, zpytuješ také nejskrytější a nejsubtilnější šlávu kořene a poznáváš netoliko přirození, ale upřímnou pravdou svého světla i nejtajnější vnitřnost jeho kořene, počítáš, prohlížíš a znamenáš: abys odplatil každému netoliko podle skutku či úmyslu, ale také podle vnitřního skrytého kořene myšlení, z něhož pochází úmysl činícího. Ty vidíš, Tvé uši slyší, Tvé oči vidí a spatřují, k čemu směřuji, když něco dělám, co si myslím, z čeho mám radost. Ty to znamenáš, pozoruješ, uvažuješ, píšeš do své knihy, že je to buď dobré nebo zlé, abys dal potom, až budou knihy otevřeny a lidé souzeni podle toho, co bylo ve Tvých knihách napsáno, za dobré odplatu, za zlé pokutu. A to je snad, co jsi nám řekl: Budu patřiti na jejich poslední věci. A to je řečeno o Tobě: „On spatřuje konec všech věcí!“ Neboť Ty ve všem, co činíme, pohlížíš spíše k cíli úmyslů než ke

skutkům. A když o tom pilně uvažuji, Pane Bože můj hrozný a silný, hanbím se spolu strachem a velikým studem. Neboť je nám toho potřebí, abychom byli dobře a spravedlivě živi, poněvadž všechno činíme před očima vševědoucího soudce.

HLAVA PATNÁCTÁ.

Člověk bez milosti Boží sám ze sebe nic nezmůže.

Nejsilnější a všemohoucí Bože, duchu velikého těla, jehož oči patří na všechny cesty synů Adamových ode dne jejich narození až do dne jejich konce, abys odplatil každému podle jejich dobrých anebo zlých skutků! Ukaž mi, ať Ti vyznám svou chudobu. Neboť jsem řekl, že jsem bohatý a že ničeho nepotřebuji a nevěděl jsem, že jsem byl chudý, slepý, nahý, bídný a nuzný. Nejsa ničím, domníval jsem se, že něčím jsem. Řekl jsem, že budu moudrý a učiněn jsem blázen. Myslil jsem, že jsem opatrný a byl jsem zklamán. A již nyní to vidím, poněvadž je to Tvůj dar, bez něhož nemůžeme učiniti nic. Nadarmo bdí, kdo ostríhá města, leč Ty ho, Pane, budeš ostríhati.

Tak jsi mne, Pane, učil, abych poznal sebe. Protože jsi mne opustil a zkusil ne pro sebe, abys mne poznal, ale pro mne, abych poznal sám sebe. Neboť, jak jsem řekl, Pane, jsem se domníval, že sám o sobě něčím jsem a nepoznal jsem, že Ty mne vedeš. Když jsi se ode

mne poněkud vzdálil, poklesl jsem sám v sobě a viděl jsem, poznal jsem, že Ty jsi mne vedl. Že jsem padl, byla moje vina, že jsem povstal, bylo Tvoji zásluhou. Otevřel jsi mi oči, světlo, probudil a osvětlil jsi mne. A viděl jsem, že život lidský na zemi je pokušení a že před Tebou se nemůže chlubit žádné tělo, ani nebude ospravedlněn žádný živý. Protože co je dobré, ať je to málo či mnoho, je Tvůj dar a naše není nic, jen to, co je zlé. Čím se tedy bude chlubit všelike tělo? Zdalipak zlým? To není chloubka, ale spíše bída. Zdalipak se bude chlubit dobrým? Zdali cizím? Dobré je, Pane, Tvé a to je Tvá chloubka. Neboť ten, kdo vyhledává z Tvého dobra chloubu pro sebe a ne pro Tebe, je zloděj a lotr a je podoben ďáblu, který chtěl ukrásti Tvou slávu. Neboť ten, kdo chce býti chválen z Tvého daru a nevyhledává v tom Tvé slávy, ale slávy své, třebas bývá od lidí pro Tvůj dar chválen, od Tebe však pohaněn.

A to proto, že z Tvého daru vyhledává svou, ne Tvou slávu. A ten, kdo bývá od lidí chválen a od Tebe pohaněn, nebude od lidí ochráněn, když Ty ho budeš soudit, ani nebude vysvobozen, potupíš-li ho. Ale Ty, tvůrce můj z života mé matky, nedej mi, abych upadl v ta-

kové pohanění, že bych chtěl ukrásti Tvoji slávu. Tobě buď zajisté chvála, neboť Tvé je vše dobré. Ale naše je zahanbení tváří a bída, neboť naše je vše zlé, leč Ty sám se nad námi smiluješ. Ty se ovšem smiluješ, Pane, smiluješ se nade všemi a nemáš v nenávisti nic z toho, co jsi stvořil. Uděluješ nám dobré věci své a nás, chudé, obohacuješ svými výtečnými dary. Neboť chudé miluješ a činíš je bohaté z bohatství svého. Ejhle, nyní, Pane, my jsme Tvoji chudí synové a maličké Tvé stádce; Otevři nám své dveře a chudí budou jísti, budou nasyceni a ti, kteří Tě hledají, Tě budou chváliti. Také vím, Pane a vyznávám, jsa od Tebe poučen, že toliko ti budou od Tebe obohaceni, kteří poznávají, že jsou chudí a svou chudobu Tobě vyznávají.

Nebo ti, kteří jsouce chudi, se pokládají za bohaté. Takoví budou od svého bohatství odstrčeni. A proto já Ti vyznávám, Pane Bože můj, svou chudobu a Tobě ať náleží všechna sláva, neboť Tvé je vše, co dobrého jsem učinil. Pane, vyznávám, jak jsi mne naučil, že nejsem nic jiného než pouhá marnost, stín smrti a jakási tmavá propast, prázdná a marná země, která bez Tvého požehnání nevydává by-

liny, nenese také jiného ovoce, než zahanbení, hřích a smrt.

Měl-li jsem kdy co dobrého, to jsem přijal od Tebe. Mám-li ještě něco dobrého, je Tvé a mám je od Tebe. Stál-li jsem kdy, stál jsem jen Tvou zásluhou. Ale když jsem padl, padl jsem sám od sebe. A byl bych ležel navždy v blátě, kdybys mne nebyl pozdvihl. Byl bych vždy slepý, kdybys mne Ty nebýval osvětil.

Když jsem padl, nikdy bych nepovstal, kdybys mi ruky nepodal. Ano, i když jsi mne pozdvihl, byl bych vždy zase upadl, kdybys mne nevedl. A tak vždycky mne předcházela Tvá milost a Tvá slitovnost vždycky mne vysvobožovala ode všeho zlého, zprošťovala od minulého, povzbuzovala od přítomného a ochraňovala od nastávajícího. Také přede mnou přetrhávala osidla hříchů, odejímajíc nástrahy a jejich příčiny. Kdybys toho nebyl učinil, byl bych spáchal všecky hříchy světa. Zajisté vím, Pane, že není tak velikého hříchu, který člověk učinil, aby ho nemohl učiniti též jiný člověk, kdyby při něm nebylo Stvořitele, který člověka učinil. Ale Tys to způsobil, že jsem se toho nedopustil. Tys mi přikázal, že jsem se držel. Tys ve mne vlil tu milost, že jsem Tobě uvěřil. Neboť Tys mne, Pane, pro sebe spra-

voval a zachoval a daroval mi tu milost, a tě
světlo, abych se nedopouštěl cizoložství a vše-
ho jiného hříchu.

HLAVA ŠESTNÁCTÁ.

O d'áblovi a jeho pokušeních.

Nebylo pokušitele. Tys učinil, aby ho nebylo. Nebylo vhodného místa a času. Tys způsobil, aby nebylo toho i onoho. Byl-li tu pokušitel, bylo i příhodné místo a čas: ale Tys mne zdržoval, abych nesvolil. Přišel temný pokušitel, takový, jaký je sám v sobě. Tys mne posílil, abych jím pohrdl. Přišel pokušitel silný a ozbrojený. Tys ho držel na uzdě a posilnil jsi mne, aby mne nepřemohl. Přišel pokušitel, proměněný v světlého anděla. Tys mu zabránil, aby mne neoklamal a Tys mne osvětlil, abych ho poznal. Neboť on je ten veliký drak, ryšavý, starý had, nazvaný d'ábel a satan, který má sedm hlav a deset rohů, kterého jsi stvořil, aby hrál v tomto velikém a prostranném moři, v němž se plazí živočichů bez počtu, zvířata malá i veliká, to jest rozličná pokolení d'áblů, kteří dnem i nocí nečiní nic jiného, než že toliko obcházejí, hledajíce, koho by sežrali, ne však toho, koho Ty vytrhneš. Neboť zajisté on je ten starý drak, který začal zlo v ráji rozkoše, který strhl svým ocasem

třetí díl nebeských hvězd a pustil se na zemi. Který svým jedem kazí vody země, aby lidé umírali, pijíce je. Který si stele zlato jako bláto a má naději, že Jordán vteče do jeho úst — a který byl učiněn tak veliký, že se žádného nebojí.

A kdo mne ochrání od jeho uštknutí? Kdo mne vytrhne z jeho chřtánu? Jedině Ty, Pane, který jsi rozdrtil nejednu hlavu pekelného draka. Pomoz nám! Rozestři, Pane, svá křídla nad námi, abychom se pod ně utekli od tváře tohoto draka, který nás pronásleduje, a vysvobod' nás svým štítem od jeho rohů. Neboť jeho neustálým úsilím a žádostí je, aby pohltil duše, které jsi stvořil. A proto, Bože můj, k Tobě voláme, vysvobod' nás od našeho každodenního protivníka, který se snaží všemi způsoby, když spíme nebo bdíme, jíme nebo pijeme, anebo činíme cokoli jiného, jednak zjevně, jednak tajně na nás mířiti jedovatými střelami, aby naše duše usmrtil.

A přece, Pane, jak je špatná naše nesmyslnost, že vidouce ustavičně proti sobě draka s tlamou rozevřenou, hotového, aby nás po-zřel, nicméně spíme a lelujeme ve své lhostejnosti, jako bychom byli bezpečni před tím, který nehledá, než aby nás zahubil.

Nepřítel nikdy nespí, ale ustavičně bdí, aby nás zahubil. A my se nechceme probuditi ze sna, abychom se ostříhali. Před našima nohama nalíčil osidel bez počtu a všechny naše cesty naplnil různými pastmi, aby schytil naše duše. A kdo se jim vyhne? Navlékl osidla v bohatství, nalíčil je v chudobě, roztáhl je v pokrmu, nápoji, rozkoši, ve spaní i v bdění. Nalíčil je v řeči, ve skutcích a na všech našich cestách. Ale Ty, Pane, vysvobod' nás z léčky lovců i od slova drsného, ať Tě chválíme až do konce: Požehnaný Hospodin, který nás nevydal do jejich zubů. Naše duše byla jako pták vytržena z osidel lovců: osidlo je zničeno a my jsme vysvobozeni.

HLAVA SEDMNÁCTÁ.

Bůh je světlo spravedlivých.

Ty pak, Pane, světlo mé, osvět' oči mé, ať vidím světlo a chodím ve Tvém světle a neupadnu v jeho osidla. Neboť kdo by se mohl vyhnouti těmto mnohým osidlům, leda že by je uviděl. A kdo je může spatřiti, ne-li ten, kterého osvítiš svým světlem? Neboť on, otec temnosti, skryl svá osidla ve svých temnotách, aby se do nich lapili všichni, kteří jsou v jeho temnotách, kteří jsou synové oněch temnot, nevidouce Tvé světlo, jímž osvícen se nebude báti ten, který v něm chodí. Neboť se neurazí ten, který chodí ve dne. Kdo však chodí v noci, urazí se, poněvadž v něm není světla. Ty, Pane, světlo, Ty, světlo synů světla, jsi den, který nezapadá, v němž chodí synové Tvoji bez úrazu a všichni, kteří chodí bez něho, jsou v temnotách, poněvadž nemají světla světa. To poznáváme denně, že čím se kdo více vzdaluje od Tebe, pravého světla, tím více se zaplétá v temnosti hříchů. A čím je více v temnostech, tím méně osidel vidí na své cestě a tak je i tím méně zná. A proto bývá častěji polapen a upa-

dá do nich, a co je nejhorší, neví o tom, že by upadl.

A ten, který neví o svém pádu, tím méně se stará o to, aby povstal, čím více se domnívá, že ještě stojí. Ale Ty, světlo mysli mé, Pane Bože můj, osvět' nyní oči mé, ať vidím a poznám a neklesnu před obličejem svých protivníků.

Neboť náš nepřítel pracuje o naši záhubu; dej, prosíme, ať se rozplyne před naší tváří jako vosk taje před ohněm. Neboť on, Pane, je první a poslední lotr, který se radil o tom, aby ukradl Tvoji slávu a pak, nadutý a pozdvížený se rozpukl a padl na svou tvář a Tys ho svrhl s výše své svaté a z prostředku ohnivých kamenů, mezi nimiž chodil. A nyní, živote můj, Pane Bože můj, od té doby, co padl, nepřestává činiti protivenství Tvým dítkám a nenávidě Tebe, králi veliký, žádá si zahubiti toto Tvé stvoření, které stvořila Tvá všemohoucí dobrotivost k obrazu svému, aby vládlo Tvou slávou, kterou on ztratil pro svou pýchu. Ale Ty ho potři, ó náš silný, dříve než by nás pozřel, Tvé beránky, a osvět' nás, ať vidíme osídla, která připravil, a utečeme se k Tobě, ó radosti Izraele. A to vše víš Ty, Pane, lépe sám, neboť znáš jeho vzpouru a jeho nejtvrdší šíji.

Nepravím to, abych to Tobě ukázal, poněvadž Ty sám vidíš všecko a není Tě tajno žádné myšlení. Ale před nohama Tvé velebnosti žaluji na svého nepřítele, věčný soudce, abys ho zatratil a spasil nás, své syny, jejichž silou jsi. Tento lstivý nepřítel je zajisté lstivý, ó Pane, a jeho cesty mohou býti jen nesnadno poznány, ani výraz tváře jeho nemůže býti snadno poznán, leč Ty nás osvítiš. Protože se ukazuje hned tu, hned tam, hned jako beránek, hned jako vlk, hned ve tmách a hned ve světle. A rozličná svá pokušení nastavuje všemi způsoby, každého času a na každém místě podle různých proměn života lidského. Rmoutí se, aby oklamal smutné, a chtěje podvésti veselé, sám se dělá veselým. Aby podvedl duchovní, proměňuje se v jasného Anděla. Aby potlačil silné, ukazuje se jako beránek a aby sežral tiiché, dělá se vlkem. A to vše činí podle podoby rozličných pokušení, aby některé děsil a strašil nočním strachem, jiné střelou, létající ve dne, jiné přeludy, které procházejí v tmách, jiné náhlým příchodem a jiné ďábelstvím.

A kdo to může všechno poznati? A kdo kdy poznal jeho chytráctví? Kdo odkryje tvář jeho zakuklení? Kdo pozná okolí jeho zubů? Neboť ukryl své střely v toulci a osidla svá schoval

pod maskou světla a může býti těžce poznán, leč bychom od Tebe, Pane, naděje naše, přijali světlo, abychom viděli všecky věci. Neboť nejen ve skutcích těla, které bývají snadno poznány, ani pouze v nešlechetnostech, ale také v duchovních cvičeních skryl velmi jemná osidla a nešlechetnosti oděl barvou ctnosti a sám se proměňuje v jasného anděla. To vše a také ještě mnoho jiného nám způsobuje tento syn Belialův, satan, ó Pane Bože náš. Hned jako lev, hned jako drak, zjevně i tajně, zevně i v nitru, dnem i nocí nám činí úklady, aby lapal naše duše. Ale Ty nás vytrhni, Pane, který spasíš doufající v Tebe, aby měl z nás žalost a hoře a Ty pak abys byl v nás chválen a veleben, Pane Bože náš.

HLAVA OSMNÁCTÁ.

O dobrodiní Božím.

Ale já, syn služebnice Tvé, která mne poručila do Tvých rukou, vyznávám se Tobě již tímto nepatrným vyznáním, osvoboditeli můj, z celého srdce svého a obnovuji ve své mysli dobro, které jsi pro mne učinil od mého mládí a v celém mém životě. Neboť vím, že se Ti nevděčnost protíví, ona je kořen všeho duchovního zla a jakýsi vítr, vysušující a vypalující vše dobré a zacpávající studnici Tvého božského milosrdenství nad člověkem. A touto nevděčností se křísí již umrtvené zlé skutky a dobré, které žijí, se umrtvují a nebývá jich více dosaženo. A já, Pane, Tobě vzdávám díky, abych Ti nebyl nevděčný, vysvoboditeli můj, neboť jsi mne vysvobodil. Kolikrát mne již onen drak pohltil a Ty, Pane, jsi mne z jeho tlamy vytrhl. Kolikrát jsem zhřešil a on byl hotov mne pozřít. Ale Tys mne obránil, Pane Bože můj. Když jsem Ti činil bezpráví, když jsem přestupoval Tvá přikázání, on stál, jsa připraven, aby mne vrhl do pekla. Ale Tys mu zabránil. Já jsem Tě hněval a Tys mne

bránil. Já jsem se Tě nebál a Tys mne ostríhal.

Odcházel jsem od Tebe a poddával jsem se svému nepříteli. Tys ho však zastrašil, aby mne nevzal. Tato dobrodiní jsi pro mne činil, Pane Bože můj a já, bídny, jsem toho neznal. Tys mne zajisté vysvobodil z hrdla ďáblova, vytrhl jsi mne z tlamy lví a mnohokrát, ač jsem o tom nevěděl, jsi mne vyvedl z pekla. Neboť já jsem sestoupil až k branám pekelným. Avšak Tys mne zdržel, abych tam nevešel. Přiblížil jsem se až k bráně smrti. Avšak Tys způsobil, abych tam nebyl uzavřen. Ano i od smrti tělesné jsi mne často vysvobodil, můj osvoboditeli. Vysvobodil jsi mne, když mne obtížily těžké nemoci, když jsem byl v mnohých nebezpečnostech ohně, meče a jiných, a milostivě jsi mne vyprostil, stoje neustále při mně. Zajisté jsi viděl, ó Pane, že kdyby mne tehdy zachvátila smrt, že by moji duši přijalo peklo a já bych byl zatracen. Ale Tvé milosrdenství a Tvá milost, Bože můj, mne předešly a vytrhly od smrti těla i od smrti duše. Ukázal jsi mi tato i jiná mnohá svá dobrodiní a já jsem byl slepý a nepoznal jsem, až jsi mne osvítil. A proto nyní, světlo duše mé, Pane Bože můj, živote můj, kterým jsem živ, a světlo očí mých, kterým vidím,

hle, Tys mne osvítil a já Tebe znám. Neboť jsem v Tobě živ a vzdávám Ti díky. Ačkoliv jsou chatrné, špatné a nevyrovnají se Tvým dobrodiním, přece Ti je obětuji takové, jaké mohu pro svou mdlobu a křehkost. Protože Ty sám jsi můj Bůh, můj dobrotivý stvořitel, který naše duše miluješ a nemáš v nenávisti nic z toho, cos stvořil. Hle, já jsem první mezi hříšníky, které jsi spasil, abych byl jiným ku příkladu Tvé nejmilostivější dobroty. Vyznávati budu velká dobrodiní Tvá, protože jsi mne jednou, dvakrát, třikrát, stokrát, tisíckrát vysvobodil z nejhlubšího pekla a já jsem se bral stále k peklu a Tys mne vždy vyvedl. A mohl jsi mne spravedlivě zatratiti tisíckrát, kdybys byl chtěl. Ale Tys nechtěl, protože miluješ lidské duše a za pokání pomíjíš lidské hříchy, Pane Bože můj, poněvadž je mnoho milosrdenství na všech Tvých cestách. Nyní to tedy vidím, Pane Bože můj a poznávám Tvé světlo a duše má se rozplývá ve Tvém velikém milosrdenství, které je nade mnou, protože jsi vytrhl z nejhlubšího pekla mou duši a mne přivedl do života.

Byl jsem zcela mrtvý. Tys mne zcela probudil. A proto vše to, že žiji, Ti náleží. Nabízím se Ti celý: ať žije pro Tebe všechn můj

duch, celé srdce, celé tělo, celý můj život, živote můj. Protože jsi mne celého osvobodil, abys mnou celým vládl. Oživil jsi mne celého, abys mne měl v sobě celého. Proto Tě budu milovati, Pane, má sílo, budu Tě milovati, nevýslovné plesání mé, a budu sloužiti celým svým životem ne pro sebe, ale pro Tebe, životem, který uhynul v mojí bídě a byl vzkříšen Tvým milosrdenstvím. Jsi Bůh slitovný a milostivý a uděluješ mnohá milosrdenství těm, kteří milují Tvé jméno. Proto, Pane Bože můj, posvětiteli můj, jsi mi svým zákonem přikázal, abych Tě z celého svého srdce miloval, z celé duše své, ze vší síly své, ze vší moci své i z nejhlubšího nitra srdce svého, každé hodiny a v každém okamžiku, kdy požívám dobroty milosrdenství Tvého. Neboť kdybys mne nebyl vždycky vedl, byl bych vždy zahynul, kdybys mne neživil, byl bych zemřel. A zavazuješ mne sobě v každém okamžení, prokazuje mi každou chvíli svá veliká dobrodiní.

Jako není ani hodiny, ani chvíle v celém mém životě, v níž bych nepožíval Tvého dobrodiní, tak nemá býti také okamžiku, v němž bych Tě neměl ve své paměti před svým zrakem a nemiloval Tě ze vší síly své. Ale nemohu býti s to, leč mi toho dopřeješ Ty sám,

jemuž náleží každý dobrý dar a každé darování, sestupující od otce světla, u něhož není proměny, ani odvrácení se někam ve stín. Neboť abychom Tě milovali, nezáleží na tom, kdo chce, ani na tom, kdo běží, ale na tom, nad kým se smiluješ. Ten dar je Tvůj, jemuž náleží všechno dobré. Prikazuješ, abychom Tě milovali, dej to, co prikazuješ, a rozkaž, co chceš míti.

HLAVA DEVATENÁCTÁ.

Horoucí touha po lásce.

Miluji Tě, Bože můj, a toužím Tě stále více milovati, neboť Tys sladší nad každý med, výživnější nad každé mléko a jasnější nad každé světlo. Proto jsi mi milejší nad všechno zlato, stříbro a drahé kamení. Neboť se mi nelíbilo, cokoliv jsem na světě činil proti Tvé sladkosti a okrase Tvého domu, který jsem miloval.

Ó ohni, který ustavičně hoříš a nikdy nezhasneš! Ó lásko, která stále žhneš a nikdy nevystydneš, zapal mne, zapal, prosím, mne celého, abych jen Tebe celý miloval. Neboť ten Tě miluje málo, kdo miluje něco kromě Tebe a nemiluje toho pro Tebe. Kéž Tě miluji, Pane, poněvadž Tys mne miloval dříve než já. A kde mám vzítí slova, abych vyložil znamení Tvé převeliké lásky ke mně, pro nesčíslná dobrodiní Tvá, jimiž jsi mne odchoval od počátku? Po dobrodiní mého stvoření, když jsi mne na počátku učinil k svému obrazu, poctiv mne a povýšiv nad všechny tvory, které jsi stvořil a zušlechtiv mne září svého obličeje, jímž jsi poznamenal veřejně srdce mého a odděliv mne od

nerozumných zvířat a všech jiných tvorů, ponížil jsi mne málo pod anděly. Ale i to bylo málo před obličejem Tvého Božství. Proto jsi mne každodenně krmil obzvláštními a převeli-
kými dary svých dobrodiní a kojil jako svého malého a útlého syna prsy svého potěšení a mne posilňoval. Neboť jsi dal k mojí službě všechny věci, které jsi stvořil, abych Ti sloužil.

HLAVA DVACÁTÁ.

Vše slouží člověku, aby on sloužil
Stvořiteli.

Aby samojediný člověk se Ti celý podrobil, poddal jsi všechny věci lidem. Panoval nade všemi Tvými věcmi, aby byl celý Tvůj. Neboť všechny vnější věci jsi stvořil pro tělo, samo tělo pro duši, duši však pro sebe, aby se oddala Tobě samému a pouze Tebe milovala, majíc všechno nižší tvorstvo k službě a Tebe za útěchu. Neboť cokoli se nachází pod tímto širokým nebem, to vše je nižší než lidská duše, která je stvořena, aby měla svrchované dobro v nejvyšší míře a jeho vlastnictvím se stala blaženou. Přilne-li k němu, spatří tvář té svrchované a věčné velebnosti, vystupujíc jasně nad všechny pomíjející a potřebné věci, bude se radovati z věčné nesmrtelnosti. A tehdy bude užívat v domě Páně dobrých a výborných věcí, k nimž všechny tyto věci, které zde vidíme, jsouce přirovnány, mohou býti počítány a váženy jako nic. To jsou ty, kterých oko nevidělo, ucho neslyšelo, ani do srdce lidského nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří ho mi-

lují. A tyto věci dáš, Pane, zajisté duši. Těmi také obveseluješ každodenně duše svých služebníků, Ty, který duše miluješ.

Proč se tomu divím, Pane Bože můj? Vždyť ctíš svůj obraz a své podobenství, k němuž jsou duše stvořeny. Neboť i našemu tělu, třebaš dosud porušitelnému a nezušlechtěnému, dal jsi skrze ruce svých služebníků jasnost slunce a měsíce, aby vidělo. A ti posluhují ustavičně Tvým synům dnem i nocí dle Tvého rozkazu. Aby tělo dýchalo, dal jsi čistý vítr; dal jsi rozličné zvuky, aby slyšelo; aby vonělo; dal jsi libost rozkošných vůní. Dal jsi sladkost mnohých chutí, aby okoušelo. Dal jsi tělesným věcem rozměry, aby hmatalo. Dal jsi mu všechna hovada jako pomocníky v potřebách a přidal jsi k jeho výživě ptactvo nebeské, mořské ryby a ovoce země. Stvořil jsi ze země léky proti všem neduhům a připravil jsi zvláštní útěchy, které by vycházely vstříc jednotlivým zlům. Neboť jsi milosrdný a znáš naše zaslepení, Tvůrče náš a my jsme všichni jako hlína ve Tvé ruce.

HLAVA DVACÁTÁ PRVÁ.

Z uvažování o dobrých věcech časných se poznává velikost nebeských.

Ejhle, otevři mi své veliké milosrdenství, a osvěť mne ještě více svým světlem, aby mi bylo otevřeno ještě více. Neboť skrze tyto nejmenší věci dosabujeme Tvých věcí velikých a skrze tyto zřejmé těch, kterých nevidíme, Pane Bože svatý a dobrý stvořiteli náš. Neboť, Pane Bože můj, dáváš-li nám pro toto porušitelné a hrubé tělo tak veliká a nesčíslná dobrodiní z nebe, ze vzduchu, ze země a z moře, ze světla a ze tmy, z horka i z chladu, z rosy i přívalu, z větrů i deště, od ptáků i od ryb, od zvířat i stromů, od rozličných bylin a rostlin zemských, i ze služby všeho svého stvoření, které nám slouží postupně svým časem, aby zde sňalo z naší duše stesk, jaké, prosím a jak veliké a nesčíslné budou ty věci, které jsi v oné nebeské vlasti připravil těm, kteří Tě milují, kde Tě uvidí tváří v tvář? Činiš-li nám tolik dobra v žaláři, co pro nás učiníš v paláci? Veliké a nesčíslné jsou Tvé skutky, Pane, králi nebeský.

Jsou-li všechny tyto věci, které jsi dal uží-

vati zároveň zlým a dobrým, výborné a rozkošné, jaké budou ony, které jsi zachoval toliko pro dobré?

Poněvadž tak mnohé a rozličné jsou Tvé dary, které dáváš nyní vesměs přátelům i nepřátelům, jak veliké a nesčíslné, jak sladké a rozkošné budou ty, kterými budeš ctíti a obdarovávatí toliko své přátele? Poskytuješ-li takové útěchy v tomto dni pláče, jaké budeš dávati potom, v den svatby a veselí? Je-li tak mnoho rozkoše v žaláři, jak mnoho jí tedy bude ve vlasti? Žádné oko, kromě Tebe, nevidělo, Pane, co jsi připravil těm, kteří Tě milují. Neboť množství veliké Tvé sladkosti, kterou schováváš pro ty, kteří se Tebe bojí, je úměrné množství Tvé velebnosti. Tys zajisté, Pane Bože můj, veliký a nesmírný, velikost Tvoje nemá konce, ani počet Tvé moudrosti, ani míra Tvé dobroty nemá konce ani počátku, ani míra Tvé odplaty. Ale dary Tvé jsou veliké, jako Ty sám jsi veliký, neboť Ty sám jsi odplata a dar všech svých pravých bojovníků.

HLAVA DVACÁTÁ DRUHÁ.

Božská sladkost odnímá hořkost tohoto světa.

To jsou Tvá veliká dobrodiní, Pane Bože, posvětiteli svatých, kterými doplňuješ nedostatek svých lačných synů. Vždyť Tys nadějí zoufajících a potěšením opuštěných. Tys koruna naděje, která je okrášlena slávou, připravena vítězům. Tys věčná sytost hladových, která bude dána lačným. Tys věčná útěcha a dáváš se toliko těm, kteří pohrdají pro Tvoji útěchu útěchou tohoto světa, neboť ti, kteří zde mají svou útěchu, nejsou hodni Tvé. Ale ti, kteří zde bývají trápeni, bývají utěšeni od Tebe. A kteří jsou účastni utrpení, budou také účastni útěchy. Neboť se nemůže zajisté nikdo těšiti na obojím světě, ani se nemůže nikdo radovati zde i v životě budoucím, ale kdo chce obdržeti jedno, musí vždy ztratiti druhé. Když to uvážím, Pane Bože, utěšiteli můj, duše má se nechce radovati na tomto světě, aby byla hodna Tvé věčné útěchy. Neboť je spravedlivé, aby ten, kdo se chce těšiti v něčem jiném než v Tobě, Tebe ztratil. Prosím Tě, svrchovaná

pravdo, skrze Tebe sama, nedopouštěj, abych se těšil nějakou marnou útěchou. Ale dej, aby mi hořkly všechny věci, abys Ty sám byl sladký pro moji duši, Ty, jenž jsi sladkost nevýslovná, kterou bývají oslazeny všechny věci hořké. Zajisté, že Tvá sladkost osladila svatému Štěpánu kameny potoční. Tvá sladkost učinila sladkým svatému Vavřinci rošt, na kterém byl pečen. Pro Tvou sladkost šli Apoštolé ze židovské velerady, radující se, že jsou hodni trpěti potupu pro jméno Tvé. Svatý Ondřej šel jistě ke kříži s radostí, neboť pospíchal ku Tvé sladkosti. Tvoje sladkost naplnila i Tvé první Apoštoly tak, že pro ni jeden z nich vyvolil šibenici kříže a druhý se nebál dáti svoji hlavu pod meč. Touž Tvoji sladkost si koupil svatý Bartoloměj, dav za ni svou vlastní kůži. A svatý Jan vypil beze strachu koflík jedu, aby ji okusil. Též svatý Petr, když ji okusil, zapomenuv na všechno pozemské, volal jako opilý, řka: Pane, dobře je nám zde býti, udělejme tu tři stánky, zde zůstaňme a na Tebe patřme, neboť nic jiného nepotřebujeme. Dost je prý pro nás, Pane, viděti Tebe, je dost býti nasy-cenu tak velikou sladkostí. A on zkusil zajisté toliko jediné krůpěje sladkosti a hned si zošklivil každou jinou sladkost.

Co by pak řekl, kdyby okusil toho velikého množství sladkosti Tvého Božství, kterou chováš pro ty, kteří se Tě bojí? Té Tvé nevýslovné sladkosti okusila i ona Panna (Háta), o níž čteme, že šla vesele a s radostí do žaláře, jako by byla pozvána na hody. Té sladkosti, jak se domnívám, okusil i ten, který řekl: „Ó, jak velké je množství Tvé sladkosti, ó Pane, kterou jsi uschoval pro ty, kteří se Tě bojí!“ A který napomínal: „Okuste a vizte, jak sladký je Hospodin!“ To je zajisté, Pane Bože náš, to blahoslavenství, které očekáváme, abys nám je dal. Pro kterou za Tebe, Pane, každodenně bojujeme, pro kterou se umrtvujeme po celý den, abychom byli Tobě živi ve Tvém životě.

HLAVA DVACÁTÁTŘETÍ.

Všechna naše touha a naděje má se
pnouti k Bohu.

Ty však, Pane, naděje Israele, touha, k níž
vzdychá každodenně naše srdce, nemeškej a po-
spěš. Vstaň, spěchej, přijď a vyveď nás z tohoto
žaláře, abychom mohli velebiti Tvé jméno a
byli oslaveni Tvým světlem. Popřej sluchu slza-
vému nářku svých sirotků, kteří k Tobě vo-
lají: Otče náš, chléb náš vezdejší dej nám dnes,
chléb, jímž posílení bychom šli ve dne v noci,
až bychom dospěli na Tvou horu Horeb.

A kdy pak já, maličký mezi maličkými z ro-
diny Tvé, přijdu a objevím se před Tvou tváří,
abych Tě potom na věky chválil tak, jak Tě
nyní chválím na čas? Budu blažený, budu-li
připuštěn ku zření Tvého jasu. A kdo mi dá,
abys mi toho dopřál dosáhnouti? Víím, Pane,
vím a vyznávám, že nejsem hoden, abych vešel
pod střechu Tvou, ale učiň to pro svou čest
a nezahanbuj svého služebníka, který v Tebe
doufá. A kdo bude moci vstoupiti do Tvé sva-
tyně, aby spatřil Tvou moc, neotevřeš-li mu
jí sám? Neboť zavřeš-li Ty, kdo otevře? Zbo-

říš-li, není, kdo by stavěl a zavřeš-li, není, kdo by otevřel. Zadržíš-li vody, všechno uschne, vypustíš-li je, podvrátí zemi. A kdybys vše, cos učinil, obrátil v niveč, kdo Ti bude odmlouvati nebo míti Ti to za zlé? Ale dobrota Tvého milosrdenství je věčná, v ní jsi učinil vše, cos chtěl. Tys nás učinil, stvořiteli světa, veď nás. Tys nás stvořil, nezamítej nás, neboť jsme Tvé dílo. A my, Pane Bože náš, jsouce v skutku červové a bláto, nemůžeme vejíti do Tvé věčnosti, leč Ty nás tam uvedeš, jenž jsi stvořil všechny věci.

HLAVA DVACÁTÁČTVRTÁ

Naše spasení je z Boha.

Já pak, dílo rukou Tvých, Tě budu chváliti v bázni. Neboť nebudu doufati ve svůj luk a můj meč mne nevysvobodí. Ale Tvá pravice a Tvé rámě a záře Tvého obličeje. Jinak bych si zoufal, neboť Tys má naděje, jenž jsi mne stvořil a těch, kteří v Tebe doufají, neopouštěj. Tys zajisté Pán Bůh náš, sladký a trpělivý, konaje v milosrdenství všechny věci: Neboť jestliže jsme zhřešili, náležíme Tobě; nezhřešili-li jsme, víme, protože stejně s Tebou smýšlíme.

My jsme zajisté jako stromový list, každý člověk živý je marnost a náš život je jako vítr na zemi. Nehněvej se, když padáme my, Tvoji sirotci, neboť znáš naši zaslepenost, Pane Bože náš. A zdali chceš ukázati, Bože, nevystihlé síly, svoji moc proti listu, který bývá serván větrem? Budeš se protiviti suchému strništi? Zda zatratíš, králi israelský, ubohého psa? Zda zatratíš nepatrnou blechu? Slyšeli jsme, Pane, o Tvém milosrdenství, žes neučinil smrti a ani se nekocháš v zatracení umírajících. A proto, Pane, prosíme Tebe, nedopouštěj tomu, čehoš

neučinil, panovati nad tvorem, kteréhos učinil. Truchlíš-li nad zatracením, co Ti brání, Pane, který můžeš vše, aby ses navždy neradoval nad naší spásou?

Chceš-li, můžeš mne spasiti. Já však nemohu, i kdybych chtěl. Tak veliké je množství mých béd. Mám ovšem vůli, ale ne moci k vykonání. Co je dobré, toho nemohu chtít, leč Ty chceš. Ani nemohu to, co bych chtěl, leč mne posilní Tvá moc. A nechci, co bych někdy mohl: Ale vůle Tvá se stane jako v nebi, tak i na zemi. A neznám to, co chci a mohu, leč že mne osvílí Tvá moudrost. A i kdybych věděl, časem nechtě, časem nemoha, moje moudrost je nedokonalá a marná, nepomůže-li mi Tvá pravá moudrost. Ale všechny věci jsou založeny ve Tvé vůli a není, kdo by mohl Tvé vůli odpírati, Pane všech věcí, který panuješ nad každým tělem a činíš co chceš na nebi i na zemi, na moři i ve všech propastech. Ať se v nás tedy děje Tvá vůle, neboť je nad námi vzýváno Tvé jméno. Ať nezahyne toto Tvé vznešené stvoření, které jsi stvořil ke své cti. A který člověk, narozený z ženy, by mohl žíti a neuviděl smrt a mohl vytrhnouti svou duši z rukou pekla, leč Ty ji sám vytrhneš, ó živý živote všeho života, v němž jsou živы všechny věci?

HLAVA DVACÁTÁPÁTÁ.

Lidská vůle bez milosti Boží nemůže činiti dobrých skutků.

Jak jsem se Ti již vyznal, chválo života mého, Pane Bože můj, sílo spasení mého. Kdysi jsem spoléhal na svou moc, která však nebyla mocí. A když jsem tak chtěl běžeti, nejspíše jsem upadl a byl jsem spíše poslední než přední a to, o čem jsem se domníval, že dohoním, bylo tím více ode mne vzdáleno. A tak, skrze mnohé tomu podobné věci zkusiv své síly, nyní poznávám, že jsi mne osvítil, poněvadž jsem sám od sebe vždy nejméně mohl to, o čem jsem se domníval, že mohu nejvíce. Neboť jsem říkal: Toto učiním, ono dokonám. Ale nevykonal jsem ani to, ani ono. Byla-li vůle hotova, nebylo možno nic vykonati. A byla-li možnost, nebylo vůle. To proto, že jsem doufal ve svou sílu. Nyní však se Tobě, Pane Bože můj, vyznávám, Otče nebe i země, že ne v síle posílněn bude muž, aby se před Tebou chlubila marná všetečnost všeho těla. Nemá člověk vůle, aby mohl, ani možnosti, aby chtěl, nebo vědomosti, aby chtěl i mohl. Ale Ty sám vedeš ra-

ději lidské kroky těch lidí, kteří vědí, že ne od sebe, ale od Tebe bývají vedeni. A proto Tě snažně prosíme, Pane, skrze útroby milosrdenství Tvého, abys spasil to, co jsi stvořil. Neboť chceš-li, můžeš nás spasiti, ve Tvé vůli je moc našeho spasení.

HLAVA DVACÁTÁ ŠESTÁ.

Naši naději podporují poskytnutá Boží dobrodiní.

Rozpomeň se na své dávné milosrdenství, jímž jsi nás od počátku ve své požehnané sladkosti předcházel. Tys mne zajisté předešel dříve než jsem se narodil, já syn služebnice Tvé, Pane, naděje má od prsu matky mé, připravuje mi stezky, po kterých bych chodil a přišel až do slávy Tvého domu. Znal jsi mne dříve, než jsi mne v lůně stvořil. A dříve než jsem vyšel ze života, předurčil jsi o mně, co se Ti líbilo: Co a jak je o mně psáno ve Tvé knize, v tajemství Tvého rozhodnutí, to já zajisté nevím, a proto se velmi bojím, ale Tys věděl. Neboť to, co já v budoucích dnech a časech, od této chvíle až do tisíce let tohoto věku očekávám, to se již stalo před obličejem Tvé věčnosti. Co je budoucí, to se již stalo. Já pak, neznaje těchto věcí, bojím se a třesu strachy, pokud stojím v této tmavé noci, vida, že mi se všech stran vyvstávají mnohá nebezpečství a že mne usilují polapiti mnozí nepřátelé, že jsem v tomto životě obklíčen množstvím nesčetných běd

a obtíží. A musel bych zoufat, kdyby mi v takových těžkostech nebyla přítomna Tvá pomoc. Ale mám v Tebe velikou naději, nejdobrotivější kníže, Bože můj.

Mysl mou utěšuje rozjímání množství Tvých slitování, jež u Tebe najdu. I předešlá znamení Tvého milosrdenství, která mne předcházela dříve než jsem se narodil a ukázala se mi obzvláště nyní, dávající mi dobrou naději o budoucích lepších a dokonalejších darech Tvé dobrotivosti, které jsi uchoval pro své přátele, Pane Bože můj, veselí svaté a živé, kterým ustavičně obveseluješ mou mladost, aby se v Tobě radovala má naděje. Ó lásko má, zajisté jsi mne velmi miloval, prve než já jsem miloval Tebe, stvořil jsi mne k svému obrazu a předložil všemu svému stvoření. Toho důstojenství užívám tehdy, když poznávám Tebe, který jsi mne stvořil pro sebe.

HLAVA DVACÁTÁ SEDMÁ.

O Andělech strážných.

Nadto jsi stvořil pro mne Anděly, své duchy, a přikázal jim, aby mne ostržíhali na všech mých cestách, abych snad neurazil o kámen nohou svých. Neboť oni jsou na stráži na zdech Tvého města, nového Jerusalema, bdíce na výšinách v jeho okolí nad stádem svým, držíce noční stráž, aby někdo nepolapil jako lev naše duše a nebylo by, kdo by je vysvobodil, to ten starý had, náš nepřítel ďábel, který ustavičně obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil. To jsou obyvatelé blahoslaveného města, nebeského Jerusalema, který je nahoře naší matkou, kteří jsou posláni k službě pro ty, kteří berou dědictví spasení, aby je vysvobodili od jejich nepřátel a ostržíhali na všech jejich cestách. Aby je posilňovali a také napomínali a modlitby Tvých synů přednášeli k obličeji slávy Tvé velebnosti. Zajisté, že milují své spoluměšťany, očekávající, aby byl jimi doplněn jejich počet, který byl umenšen pádem zlých Andělů. A proto jsou nám přítomni každé hodiny a na každém místě s velikou péčí a bedlivou snažností,

pomáhající nám a opatrující nás v našich potřebách a bedlivě chodí mezi námi a Tebou, Pane, donášející k Tobě lkání a naše úpění, aby pro nás dosáhli milostivého smilování Tvé dobrotivosti. Chodí s námi po všech našich cestách, vcházejí a vycházejí s námi a pilně dohlížíjí, jak pobožně a počestně obcujeme mezi nešlechetníky a s jakou snažností a touhcu hledáme Tvého království a jeho spravedlnosti, s jakou bázní a strachem sloužíme a v Tobě, radosti našeho srdce, se radujeme. Pomáhají nám, když pracujeme, ochraňují nás, když odpočíváme, napomínají, když bojujeme a korunují, když vítězíme. Radují se s radujícími, ale s těmi, kteří se radují z Tebe. Trpí s trpícími, ale s těmi, kteří trpí pro Tebe. Mají o nás velikou péči a bedlivost, neboť jejich láska, kterou nás milují, je veliká. A to vše ke cti Tvé nesmírné lásky, kterou jsi nás zamiloval. Jistě milují ty, které Ty miluješ. Ostříhají těch, kterých Ty ostříháš, a opouštějí ty, které Ty opustíš. Ale nemilují ty, kteří páchají nepravosti, neboť i Ty nenávidíš lháře. Kdykoliv činíme něco dobrého, radují se z toho Andělé a rmoutí se ďáblové. Kdykoliv odstupujeme od dobra, obveselujeme ďábla a Tvé Anděly zbavujeme jejich radosti. Neboť oni mají radost z jediného hříšníka,

který činí pokání. Ale ďábel se raduje z jednoho spravedlivého, který zanechává pokání. Popřej jim tedy, Otče, ať se z nás vždycky radují, abys i Ty byl skrze ně v nás chválen a my abychom byli s nimi přivedeni do jednoho ovčince Tvého a spolu chválili Tvé svaté jméno, ó stvořiteli lidí i Andělů.

Toto před Tebou připomínaje, chválím Tě a vyznávám, že veliká jsou tato Tvá dobrodiní, jimiž jsi nás poctil, dav nám Anděly, své duchy, k naší službě. Neboť jsi nám dal vše, co je pod širým nebem. A jako by to bylo pro Tebe málo, přidal jsi nám také to, co je na nebi. Ať Tě proto chválí všichni Tvoji Andělé, ať Tě proto velebí všechny Tvé skutky a ať sami svatí Tobě dobrořečí. Ó naše důstojnosti, která jsi nás velmi poctila a ozdobila přebohatě mnohými svými dary. Podivuhodné je, Pane, Tvé jméno po vší zemi. Neboť co je člověk, že ho zvelebuješ a přikládáš k němu své srdce?

HLAVA DVACÁTÁ OSMÁ.

O tajemství božského předurčení a předzvědění.

Ty jsi zajisté řekl, ó dávná pravdo: Jest mi rozkoší přebývati se syny lidskými. Zdali není člověk hnůj a hnis? A syn člověka červ? Zdali není každý člověk živý všeliká marnost? A uznáváš za hodné otevřítí nad takovým své oči a přivéstí ho za sebou na soud. Pouč mne, nejhlubší propasti, tvůrčí moudrosti, která jsi na závaží zvažila hory i pahrbky zavěsila třemi prsty na váhu celou zemi. Připoutej k sobě těmi neviditelnými prsty velikou tíž té tělesnosti, kterou mám na sobě, abych viděl a poznal, jak podivuhodný jsi na vší zemi. Světlo nejstarší, které jsi svítilo přede vším světlem na svatých horách starodávné věčnosti a kterému bylo zjevno a patrnó vše dříve než se stalo. Světlo, které nenávidíš každé poskvrnění, protože samo jsi nejčistší a beze vší poskvrny. Jakou máš radost z člověka? Jaké je srovnání světla s temnotou? V čem je Tvá radost v člověku? Kde jsi připravil ve mně svatyni hodnou Tvé velebnosti, do které vejda by ses kochal ve svých radostech?

Neboť Tobě sluší čistý pokoj, Tobě, který jsi ctnost, očišťující, která může býti viděna toliko od čistých, od nečistých pak nemůže býti spatřena. Kdepak je v člověku chrám čistý, aby přijal Tebe, jenž řídíš svět? Kdo může očistiti to, co bylo počato z nečistého semene? Zdali ne Ty, který jsi sám čistý? Neboť kdo bude očištěn od nečistého? Vždyť i podle zákona (který jsi dal našim otcům v ohni spalujícím horu a v oblaku, který přikrýval tmavou vodu) bude nečisté to, čeho by se nečistý dotkl. My jsme pak všichni nečistí jako roucho nečisté ženy, narození z porušeného a nečistého přirození, nosíme na svých čelech poskvrny své nečistoty, které nám nelze tajiti zvláště před Tebou, který vše vidíš. A proto nemůžeme býti čistí leč Ty, který jsi sám čistý, nás očistiš. Ty pak z nás, synů lidských očišťuješ toliko ty, v kterých se Tobě zalíbilo bydleti, které jsi před světem předurčil z nepřístupné hlubokosti tajemství neobsáhlých soudů své moudrosti, vždy spravedlivých, ač nejasných, bez jejich zásluhy a hodnosti povolal ze světa, ospravedlnil na světě a zvelebuješ je po světě. Ale nečiníš to každému, čemuž se strachem se diví všichni mudrci země. A já o tom, Pane, uvažuji, děším a lekám se strachem pro velikost

bohatství moudrosti a umění Tvého, kterého já nemohu pochopiti ani neobsáhlých soudů Tvé spravedlnosti. Protože z téže a jedné hlíny činíš jedny nádoby ke cti a druhé k věčnému zahanbení. A proto očišťuješ ty, které jsi sobě vyvolil z mnohých do svého svatého chrámu, vylévaje na ně vodu čistou, jichž jméno a pečeť Ty sám znáš, kterým sám počítáš množství hvězd a dáváš jim jména. Ti jsou zapsáni v knihách života a nemohou zahynouti, všechny věci jim napomáhají k dobrému, i jejich hříchy. Neboť padnou-li, neobrazí se, protože Ty podkládáš svou ruku, ostříhaje všech jejich kostí, aby z nich nebyla ani jedna rozdrcena. Ale nejhorší je smrt hříšníků, těch, které jsi podle nejasné propasti svých soudů předzvěděl k věčné smrti dříve než jsi stvořil zemi. Součet jejich jmen i nešlechetných skutků je u Tebe, který jsi rozpočetl množství mořského písku a změřil hloubku propasti. To jsou ti, které jsi zanechal v jejich nečistotách, jimž všechny věci napomáhají ke zlému, ano i modlitba jejich se jim mění v hřích, třebas by vystoupili až k nebi a hlava jejich se dotýkala oblaků a sídlo své postavili mezi hvězdami, přece budou naposled zatraceni jako hnůj a lejno.

HLAVA DVACÁTÁDEVÁTÁ.

O pádu spravedlivých.

Toto jsou velké soudy Tvé, Pane Bože, soudce spravedlivý a silný, který soudíš spravedlnost a činíš nevyzpytatelné a hluboké věci. Když o nich uvažuji, třesou se ve mně všechny mé kosti: Abychom Tobě sloužili čistotně a pobožně po všechny dny svého života v bázni a plesali nad Tebou s bázní. Aby tak nebyla naše služba bez bázně ani radost bez třesení a aby se nechlubil rovně opásaný jako neopásaný, ani se před Tebou nechlubilo všelike tělo. Aby se strachovalo a třásló před Tvou tváří. Poněvadž člověk neví, bude-li hoden lásky či nenávisti, ale do budoucna jsou všechny věci nejisté. Zajiště jsme mnohé viděli a slyšeli, Pane, od svých otců (což ovšem připomínám ne bez strachu a bez mnohé bázně), že ponejprve vystoupili poněkud k nebesům a postavili své sídlo mezi hvězdami a potom zase upadli do propasti a jejich duše zatvrdly ve zlém.

Viděli jsme, že hvězdy padaly od hřmotu tepoucího ocasu dračího, a že ti, kteří leželi v prachu země, vystoupili podivuhodně od zdví-

hající se ruky Tvé, Pane. Viděli jsme umíratí živé a mrtvé vstávat z hrobu, a ti, kteří chodili mezi syny Božími, že se uprostřed ohnivého kamení rozplynuli jako bláto v nic. Viděli jsme, jak se světlo zatmělo a vyšlo z temnosti. Neboť v království nebeském předejdou obyvatelé publikáni a nevěstky. Synové království pak budou vyvrženi do temností nejhlubších. A to se děje jedině proto, že vstoupili na tu horu, na kterou nejprve vstoupil Anděl a pak sestoupil ďábel. Ty, které jsi předzvěděl, jsi také povolal, posvětil a očistil, aby byli hodným příbytkem Tvé velebnosti. S nimi a v nich máš svatou a čistou rozkoš, v nich se také raduješ a obveseluješ jejich mladost, přebýváje s nimi v jejich paměti, aby oni byli Tvým svatým chrámem. To pak jest k veliké důstojnosti a chvále našeho člověčenství.

HLAVA TŘICÁTÁ.

Věrná duše je svatyní Boží.

Neboť duše, kterou jsi stvořil ne ze sebe, ale skrze své Slovo, ne z nějakých hmotných živlů, ale z ničeho, je rozumná, myslící, duchovní, vždy živá, vždy v pohybu. Poznamenal jsi ji světlem své tváře a posvětil mocí svého křtu. A tak byla učiněna přiměřená k Tvé velebnosti, že mohla býti naplněna jen od Tebe samého. Když však má Tebe, je žádost její vyplněna. A není mimo ní žádné věci, které by si žádala. Pokud však si žádá něčeho vnějšího, je zjevné, že Tebe nemá. Když nabude Tebe, nemá si už čeho žádati. Má-li vše dobro, není, čeho by si více žádala, poněvadž Ty svrchované a všechno dobro. Nežádá-li všechno dobro, zbývá, aby si žádala něčeho, co není vše dobro: tedy ani ne svrchovaného dobra, ne Boha, ale spíše tvorstva. Žádá-li však si něčeho stvořeného, trpí neustálým hladem. Neboť ať dosahuje z věcí stvořených toho, čeho si žádá, zůstává přece prázdná, poněvadž není nic, co by ji naplnilo, leč Ty, k jehož obrazu je stvořena. Ty však naplníš jen ty, kteří si nežádají

něco jiného kromě Tebe a učiníš je sebe
hodny, svaté, blažené, neposkvrněné a přátele
Boží, kteří položili všechny věci jako lejno,
aby si získali Tebe samého. To je blahoslaven-
ství, které jsi udělil člověku, to je pocta, kte-
rou jsi ho mezi vším, ale nade vším tvorstvem
poctil, aby bylo Tvé jméno podivuhodné na veš-
keré zemi. Ejhle, Pane můj, svrchovaný, vý-
borný a všemohoucí, našel jsem místo, kde Ty
přebýváš, totiž v duši, kterou jsi sám stvořil
k obrazu a podobnosti svému: a to v té duši,
která Tebe samého hledá a žádá a ne v té, jež
Tebe nehledá ani nežádá.

HLAVA TŘICÁTÁ PRVÁ.

Boha nelze naléztí skrze smysly.

Zbloudil jsem jako ovce, která zahynula, hledajíc Tě venku. A velmi jsem se namáhal, hledaje Tebe mimo sebe a Ty přebýváš ve mně, jen jestliže já si Tebe žádám. Obešel jsem náměstí a ulice města, hledaje Tebe a nenalezl jsem, protože jsem Tě hledal špatně; vně to, co bylo uvnitř. Rozeslal jsem své posly, všechny vnější smysly, abych Tě našel a nenalezl jsem, protože jsem hledal špatně. Vidím, ó světlo mé, Bože, jenž jsi mne osvítil, že jsem Tě skrze ně špatně hledal, protože Tys uvnitř ve mně, avšak ony nevěděly, kudy jsi tam vešel. Neboť oči pravily: Neměl-li barvy, skrze nás nevešel. Uši řekly: Nezazněl-li, skrze nás nevešel. Čich řekl: Jestliže neměl vůně, skrze mne nevešel. Chuť řekla: Není-li chutný, skrze mne nevešel. Hmat řekl: Není-li hmotný, neptej se mne nic o tom. Tedy to není v Tobě, Bože můj. Neboť hledám-li Boha, nehledám spanilosti těla, ozdoby času, jasnosti světla, barvy, lahodného zpěvu, ne toho, co sladce a libě zní, ne vůně kvítí, masti aneb drahého koření, ne medu aneb man-

ny chutné a lahodné, ne jiných věcí, líbezných k objímání nebo dotknutí, ani co jiného z těch všech věcí, které se mohou chopiti od těchto vnějších smyslů. Odstup to ode mne, abych se domníval, že Bohem mým je to, co chápou i hovada smysly svého těla. Avšak když hledám svého Boha, hledám nicméně jakési světlo nad všeliké světlo, kterého oko nevidí, jakýsi zvuk nad každý zvuk, kterého ucho neslyší; jakousi vůni nade všecky vůně, které čich nevnímá; jakousi sladkost nadevší sladkost, kterou jazyk nechutná; jakési objetí nad každé objetí, které není dotekem. To světlo svítí zajisté, když není místa, ten hlas zní, kde čas ho nepojímá, vůně ta voní, kde vítr nevěje, chuť ta chutná, kde není jedění, objímání to se dotýká, kde není rozloučení. To je můj Bůh a jiný k němu nebude přirovnán. Toho hledám, když hledám svého Boha. Toho miluji, když svého Boha miluji. Pozdě jsem Tě miloval, ó krásu tak stará, tak nová. Pozdě jsem Tě miloval, Tys byl uvnitř, já vně a tam jsem Tě hledal. A já, šeredný, jsem tíhl k těm pěkným věcem, které jsi Ty stvořil. Byl jsi se mnou a já jsem s Tebou nebyl. A daleko od Tebe mne zdržovaly ty věci, které nemohly býti leč jedině v Tobě. Obcházel jsem všechno, hledaje Tě a pro všechno

sebe opouštěje. Otázal jsem se země, zda není mým Bohem, a řekla: Nejsem. To vyznaly i všechny jiné věci, které jsou na ní. Otázal jsem se moře i propasti i hmyzu, který je v nich. A odpověděly: My nejsme tvůj Bůh, hledej ho nad námi. Otázal jsem se vějícího vzduchu a všecken vzduch se všemi obyvateli svými řekl:

Mýlí se Anaximenes, já nejsem tvůj Bůh. Otázal jsem se nebe, slunce, měsíce i hvězd. Ale ony řekly: My nejsme tvůj Bůh. A řekl jsem ke všem věcem, které obstoupily dveře těla mého: Pravily jste mi o mém Bohu, že jím nejste. Povězte mi něco o něm. A všechny vzkřikly hlasem velikým: On nás stvořil. Potom jsem se otázal tohoto hmotného světa: Pověz mi, jsi-li můj Bůh či ne? A odpověděl mi hlasem silným, řka: Já nejsem, ale jsem skrze něho. Ten, koho ve mně hledáš, mne stvořil. Hledej nade mnou Toho, který mne spravuje a který tebe učinil.

Tázání se věcí stvořených je hluboké uvažování a zpytování o nich. Jejich odpovědi je jejich svědectví o Bohu. Neboť všechny spolu volají: Bůh nás stvořil. Poněvadž neviditelné věci Boží bývají poznány a spatřeny skrze ty, které jsou učiněny při stvoření, jak praví Apoštol, navrátil jsem se sám k sobě, vešel jsem do sebe a řekl jsem si: Kdo jsi ty? A odpověděl

jsem si: Jsem člověk rozumný a smrtelný. I počal jsem o tom uvažovati, co by to mohlo býti, a řekl jsem: Odkud je takový živočich, Pane Bože můj? Odkud? Jedině od Tebe. Tys mne stvořil, ne já sebe sám. Kdo jsi? Jsi ten, skrze něhož já jsem živ; Tys ten, skrze kterého jsou živы všechny věci. Kdo jsi? Ty sám, Pane Bože můj, jsi pravý a sám všemohoucí a věčný, neobsáhlý, nevystihlý, který jsi vždy živ a nic v Tobě neumírá.

Jsi zajisté nesmrtelný, přebýváje ve věčnosti, podivuhodný před zraky Andělů, nevýslovný, nevyzpytatelný, nevypravitelný, Bůh živý a pravý, hrozný a silný, nemající ani počátku, ani konce, počátek a konec všech věcí, který jsi před počátkem světa a před počátkem všech věků. Tys Bůh můj a Pán všeho, co jsi stvořil, u Tebe jsou příčiny trvání věcí a u Tebe jsou nezměnitelné začátky měnlivých věcí. A u Tebe věčně žijí příčiny všech věcí rozumných i nerozumných, věčných i časných. Pověz mi, poníženému svému služebníku, Bože můj, pověz, milosrdný svému bídnému, pověz, prosím pro své slitování: Odkud je takový živočich, leč jediné od Tebe? Zdali kdo může býti tvůrcem sebe sama, aby sebe vytvořil? Zda pochází bytnost a život od jiného než od Tebe? Zdali ne-

jsi svrchovaná bytnost, od které je všeliká bytnost, neboť co jest, to jest od Tebe, protože bez Tebe není nic. Zdali nejsi studnicí života, ze které prýští každý život? Neboť co je živé, je živé skrze Tebe, protože bez Tebe není nic živého. Tys mne tedy, Pane, učinil. Ptám se, kdo mne učinil? Tys mne učinil, Pane, bez kterého není učiněno nic. Tys můj stvořitel a já Tvé dílo. Díky Tobě vzdávám, Pane Bože můj, žes mne učinil, neboť jsem živ skrze Tebe a skrze Tebe jsou živы všechny věci. Díky Tobě vzdávám, původce a tvůrce můj, že ruce Tvé mne učinily a stvořily. Díky vzdávám Tobě, světlo mé, žes mne osvítil a já našel Tebe i sebe. Kde jsem se našel, tam jsem se poznal. Kde jsem Tebe našel, tam jsem poznal Tebe. Kde pak jsem Tě poznal, tam jsi mne osvítil. Díky Tobě vzdávám, světlo mé, žes mne osvítil. Co jest, že jsem řekl a poznal Tebe? Zdali nejsi Bůh neobsáhlý a nevystihlý, král nad králi, Pán nad Pány, který jediné jsi nesmrtelný a přebýváš ve světle nepřístupném, kterého žádný z lidí neviděl, ale ani žádný viděti nemůže. Zdali nejsi skrytý a velebnosti nevyzpytatelné, jenž sám sebe nejlépe znáš a podivuhodně vidíš? Neboť kdo poznal to, čeho nikdy neviděl? Zajiště jsi řekl v pravdě své: Neuzří mne člověk

a živ bude. Řekl i Tvůj kazatel skrze Tvou pravdu: Boha nikdo nikdy neviděl. Kdo tedy poznal to, čeho nikdy neviděl? Také pravda Tvá řekla: Syna nepoznal nikdo kromě Otce, ani Otce nikdo nepoznal, jedině Syn. Sama Tvá Trojice, která dokonale převyšuje každý rozum, je dokonale známa sama sobě. Co znamená tedy, že jsem řekl, že jsem já, člověk podobný marnosti, Tebe poznal? Kdo Tebe poznal, jedině Ty sám. Ty sám sluješ Bůh všemohoucí, nejvyšší cti, chvály a slávy hodný, nejvznešenější, nejvyšší a nejpodstatnější ve svých božských řečech. Neboť sám nad každou bytnost, která může býti pochopena rozumem, myslí anebo smysly, i nad každé jméno, které se jmenuje, netoliko v tomto, ale i budoucím věku, sám máš bytnost nepodstatnou a lidským rozumem nepochopitelnou. Neboť přebýváš sám v sobě nadpodstatným a skrytým božstvím, nad každý rozum, smysl a bytnost, nepřístupně a nevyzpytatelně, tam, kde je světlo nepřístupné, jasnost nevýslovná a nevypravitelná, které nedosáhne žádný jas.

Neboť se o ní věří, že je nespátřitelná a neviditelná, rozumem a smysly lidskými nepostižitelná, které nikdy žádný z Andělů ani lidí neviděl, ale ani viděti nemůže. To je Tvé nebe,

Pane, nebe, přikrývající Tvou tajnou a nadpodstatnou světlost, o kteréž bylo řečeno: Nebe nebes Pánu. Nebe nebes, kterému je zemí všecko nebe, neboť je předivně vyvýšeno nade všecko nebe, proti kterému také i samo křišťálové nebe je zemí. To je zajisté nebe pro Pána nebes, neboť není známé žádnému než Pánu. Na ně nevstoupil nikdo, jedině ten, který sestoupil s nebe. Neboť žádný nezná Otce, jedině Syn a jejich Duch. A žádný nezná Syna, jedině Otec a jejich Duch. Svatá Trojice, sama sobě jsi ovšem známa dokonale, Trojice předivná, nevýslovná, nevypravitelná, nevyzpytatelná, nevystihlá, nepřístupná, neobsáhlá, nadpodstatná, převyšující nadpodstatně každý smysl, každý rozum, každou bytnost, i bytnost nebeských duchů. Není jí možno vysloviti ani vymysleti, ani porozuměti, ani poznati ani zrakům andělským. Odkud jsem Tebe tedy poznal, Pane Bože, vyšší nade všecku zemí, nade všecko nebe?

Tebe, kterého dokonale neznali ani Cherubové, ani Serafové, ale křídly svého rozjímání přikrývají tvář sedícího na vysokém a povýšeném trůnu, volajíce: Svatý, Svatý, Svatý, Pán Bůh zástupů, země je plna velebnosti Tvé. Prorok užasl a řekl: Běda mi, že jsem mlčel, neboť jsem muž nečistých rtů. A užaslo srdce mé a

řekl jsem: Běda mi, že jsem nemlčel, poněvadž jsem muž nečistých rtů. Ale řekl jsem: Poznal jsem Tebe. Běda však, Pane, těm, kteří o Tobě mlčí, poněvadž bez Tebe i výmluvní bývají němí. Ale já nebudu mlčeti, Pane Bože můj, neboť Tys mne učinil a mne osvítil. A já jsem Tě našel a poznal, poněvadž jsi mne osvítil. Ale jak jsem Tě poznal? Poznal jsem Tebe v Tobě. Poznal jsem Tebe, ne jaký jsi sám v sobě, ale jaký jsi ve mně. A poznal jsem Tebe ne bez Tebe, nýbrž v Tobě, neboť Tys světlo, které mne osvítilo. Neboť sobě samému jsi znám, jaký jsi sám v sobě; podle své milosti jsi znám i mně.

Ale co jsi pro mne a jaký jsi pro mne? Pověz, milosrdný, svému služebníku: Pověz mi, pro své milosrdenství, co jsi pro mne. Rci mé duši: Jsem Tvé spasení. Neukrývej přede mnou své tváře, abych neumřel. Dopřej mi mluvit před Tvým milosrdenstvím, mně, zemi a popelu popřej mluvit před svým milosrdenstvím, neboť veliké milosrdenství Tvé je nade mnou. Ač jsem prach a popel, budu zajisté mluvit k Pánu a Bohu svému. Pověz mi, který Tě prosím o milost, pověz, milosrdný, mně, svému bídnému, pro svá smilování, čím jsi mi? I zahřměl jsi shůry velkým hlasem do hloubi mého

srdce a protrhl jsi moji hluchotu a slyšel jsem Tvůj hlas: a osvítil jsi mou slepotu, spatřil jsem Tvé světlo a poznal jsem, že jsi můj Bůh. Proto jsem řekl, že jsem Tě poznal. Neboť jsem Tě poznal, protože jsi můj Bůh. Poznal jsem Tebe samého, pravého Boha, a kterého jsi poslal, Ježíše Krista. Byl kdysi čas, kdy jsem Tě neznal. Běda tomu času, kdy jsem Tě neznal. Běda té slepotě, kdy jsem Tě neviděl. Běda té hluchotě, kdy jsem Tě neslyšel.

Slepý a hluchý dychtil jsem po krásných věcech, které jsi Ty stvořil. Byl jsi se mnou a já jsem s Tebou nebyl, věci ty mne zdržovaly daleko od Tebe, věci, které by ani nebyly, kdyby v Tobě nebyly. Osvítil jsi mne, Světlo světa, a uviděl jsem Tě. Neboť nemiluje Tě nikdo, leč ten, který Tě vidí, a žádný Tě nevidí, leč ten, který Tě miluje. Pozdě jsem si Tě zamiloval, krásu tak dávnou, pozdě jsem si Tě zamiloval. Běda tomu času, kdy jsem Tě nemiloval.

HLAVA TŘICÁTÁ DRUHÁ.

Vyznání pravé víry.

Díky Tobě vzdávám, světlo mé, které jsi mne osvítilo a já jsem Tě poznal. Jak jsem Tě poznal? Poznal jsem Tebe, samého Boha živého a pravého stvořitele svého. Poznal jsem Tebe, stvořitele nebe i země, věcí viditelných i neviditelných, pravého Boha, všemohoucího, nesmrtelného a neviditelného, nevystihlého, neobsáhlého, věčného, nepřístupného, nesmírného, nevyzpytatelného, neproměnlivého, bez míry, bez konce, počátek všech věcí stvořených, viditelných i neviditelných, skrze kterého byly všecky věci stvořeny, skrze kterého všechny živly zůstávají ve své bytnosti. Jehož velebnost neměla nikdy počátku a nebude mít nikdy ani navěky konce. Poznal jsem Tebe, jednoho, samojediného, pravého Boha, věčného Otce, Syna i Ducha Svatého, ovšem tři osoby, ale jednu, ve všem stejnou podstatu a nerozdílnou přirozenost. A Otce od žádného, Syna od Otce samého a Ducha Svatého společně od obou, vždy bez počátku i bez konce, Boha trojjediného, samého, pravého všemohoucího Boha, jeden po-

čátek všech věcí, stvořitele všech věcí viditelných i neviditelných, duchovních i časných, který jsi svou všemohoucí mocí, spolu na počátku času a světa, stvořil jsi obojí stvoření, duchovní i tělesné z ničeho, totiž andělské i zemské a potom lidské, jakožto složené z obojího, z těla i z ducha. Poznal jsem a vyznávám Tebe, Boha Otce nezrozeného, Tebe, Syna z Otce zplozeného, Tebe, Ducha Svatého Utěšitele, ani zplozeného, ani nezplozeného, svatou a nerozdílnou Trojici ve třech, sobě spolurovných, soupodstatných a spoluvěčných osobách, Trojici v jednotě, jednotu v Trojici, věře srdcem ve spravedlnost a ústy vyznáváje, abych byl spasen. Poznal jsem Tebe, pravého Boha a Pána našeho Ježíše Krista, Syna Božího jednorozeného, stvořitele, spasitele a vykupitele svého, i všeho pokolení lidského: kterého vyznávám jako z Otce zplozeného před věky, Boha z Boha, světlo ze světla, Boha pravého z pravého Boha, neučiněného, nýbrž zplozeného, spolupodstatného a spoluvěčného Otci i Duchu Svatému, skrze něhož byly učiněny všechny věci od počátku, pevně věře a opravdově vyznáváje Tebe, Boha jednorozeného, Jesu Krista, vtěleného pro lidské spasení společně od Trojice a z Marie Panny působením Ducha Sva-

tého, počatého pravým člověkem, učiněného z rozumné duše a podstatného lidského těla. Který jsa jednorozený Syn Boží a nemoha trpěti podle božství, jakožto nesmrtelný, z náramné své lásky, kterou jsi nás miloval, stal jsi se, Ty, Syn Boží, člověkem, abys mohl podle člověčenství trpěti a umříti. Pro spasení lidského pokolení, Ty, jediný Syn Boží, jsi ráčil na dřevě kříže protrpěti umučení a smrt, abys nás vysvobodil od věčné smrti. A jsa původ jasu, sestoupil jsi do pekel, kde seděli v temnostech naši otcové. A třetího dne jsi vstal z mrtvých jako slavný vítěz, přijav na sebe svaté tělo, které leželo mrtvo v hrobě pro naše hříchy, vzkřísiv je podle písem třetího dne, abys je usadil na pravici Otce. Pojav s sebou vězně z pekla, které zajal starý protivník, nepřítel lidského pokolení, Ty, pravý Syn Boží, s bytností našeho těla, to je s duší a tělem lidským, přijatým z blahoslavené Panny, vystoupil jsi nade všecka nebesa, jsa povýšen nad všechny kůry andělské a tam sedíš po pravici Boha Otce, kde je studnice života a světlo, ku kterému není přístupu, a Boží pokoj, který převyšuje každý rozum. Tam ctíme Tebe, pravého Boha a člověka, Ježíše Krista, a věříme, vyznávajíce, že máš Otce za Boha. A odtud očekáváme Tebe jako Soudce,

abys přišel při skonání světa, soudil živé i mrtvé a odtud platil všem dobrým i zlým podle jejich skutků, které učinili zde v tomto životě, buď radost anebo muky, podle toho, jak byl každý z nich hoden odpočinutí či bídy. Neboť toho dne k volání Tvé moci všichni lidé, kteří přijali lidskou duši, ve svém těle, jež tu měli, tak, aby celý člověk přijal, buďto slávu nebo pekelný oheň. Ty sám jsi náš život a naše vzkříšení a Tebe, Spasitele, Pána Ježíše Krista, očekáváme, který obnovíš tělo naší poníženosti a připodobníš je k tělu své slávy.

Poznal jsem Tebe, Boha pravého a jediného, Otce i Syna, Ducha Svatého, pocházejícího od obou zároveň, Otci i Synu soupodstatného a spoluvěčného, utěšitele a zástupce našeho, který jsi sestoupil nad naším Bohem a Pánem Jezu Kristem v podobě holubice a zjevil se nad Apoštoly v podobě ohnivých jazyků, který jsi všechny Svaté a vyvolené Boží od počátku vyučoval darem své milosti a otevíral ústa Proroků, aby vypravovali podivuhodné věci Božího království, kterého všichni svatí s Otcem i Synem ctí úklonou, velebí a oslavují. Mezi nimi i já, syn děvečky Tvé, slavím celým srdcem Tvé jméno. Neboť Tys pravé světlo, opravdový jas, oheň Boží a mistr ducha, který nás učíš svým

pomazáním každé pravdě: Duch Svatý, bez něhož se Bohu líbiti nemožno. Vždyť Ty sám jsi Bůh z Boha, světlo ze světla, pocházejí nevyslovitelným způsobem od Otce světlosti i od Syna jeho, Pána našeho Jezu Krista. Jsa jim soupodstatný i spolurovný i spoluvěčný v podstatě jedné Trojice, býváš spolu s nimi nadpodstatně slaven a spolu s nimi kraluješ. Poznal jsem Tebe, jediného živého a pravého Boha, Otce i Syna i Ducha svatého, trojího v osobách, ale jednoho v podstatě. Jeho vyznávám, ctím a velebím celým svým srdcem, samého pravého Boha, nesmrtelného, neviditelného, neměnitelného, nepřístupného, nevyzpytatelného, jednu světlost, jedno slunce, jeden chléb, jeden život, jedno dobro, jeden počátek, jeden konec, jednoho stvořitele nebe i země, skrze něhož mají všechny věci svoji podstatu, skrze něhož jsou řízeny, spravovány a obživovány všechny věci, které jsou na nebi, na zemi i pod zemí, kromě něhož není Boha ani na nebi, ani na zemi.

Tak jsem Tě poznal, Pane Bože, poznavateli můj. Poznal jsem Tebe skrze Tvou víru, kterou jsi do mne vdechl, světlo mé, světlo očí mých, Pane Bože můj, naděje všech končin země, radosti, obveselující mou mladost, dobroto, chovající mou starost, neboť v Tobě plesají všech-

ny kosti mé, řkouce: Hospodine, kdo je podobný Tobě? Kdo Tobě podobný mezi bohy? Ne ten, kterého učinily lidské ruce, ale který jsi sám učinil ruce lidské. Modly pohanské, stříbro a zlato jsou díla lidských rukou. Ne tak ten, který lidi stvořil. Všichni bohové pohanští jsou ďáblové. Hospodin pak učinil nebesa. Hospodin je Bůh. Bohové, kteří neučinili nebe i země, nechť zahynou z nebe i země. Bohu, který stvořil nebe i zemi, budou nebe i země dobrořečiti.

HLAVA TŘICÁTÁTŘETÍ.

Vyznání vlastní bídy.

Pane, kdo i mezi bohy je Tobě podoben? Kdo Tobě podobný, velebný ve svatosti, hrozný a chvályhodný, který činí podivuhodné věci? Pozdě jsem Tě poznal, pravé světlo, pozdě jsem Tě poznal. Před očima mé marnosti byl veliký a tmavý oblak, takže jsem nemohl viděti slunce spravedlnosti a světlo pravdy. Byl jsem zapleten v temnostech, syn temnosti, miloval jsem temnosti své, protože jsem nepoznal světla. Byl jsem slepý, miloval jsem slepotu a chodil jsem k temnostem v temnostech. Kdo mne odtud vyvedl, kde jsem byl, slepý člověk, sedící ve tmě a stínu smrti? Kdo mne ujal za ruku, aby mne odtud vyvedl? Kdo je ten můj osvětitel? Poněvadž jsem já ho nehledal, hledal on mne, poněvadž já jsem ho nezavolal, on zavolal mne. Kdo je to? Ty, Pane Bože můj, milostivý a slitovný Otec milosrdenství a Bůh všeho potěšení. Ty, svatý Pane Bože můj, kterého já vyznávám z celého srdce svého, vzdáváje díky Tvému jménu.

Nehledal jsem Tebe, ale Tys mne hledal. Nezavolal jsem na Tebe, ale Tys na mne zavolal.

Neboť jsi na mne zavolał svým jménem: Zahřměl jsi shůry hlasem velikým do nitra ucha mého: Buď světlo a bylo světlo a odstoupil veliký oblak, rozrazil se tmavý oblak, který byl zastínil mé oči. Viděl jsem Tvé světlo, poznal jsem Tvůj hlas a řekl jsem: V pravdě, Pane, 'Tys můj Bůh, který mne vyvedl z temnosti a stínu smrti a povolal mne v podivuhodné své světlo a hle, již vidím. Díky Tobě, můj osvětiteli. A obrátil jsem se a spatřil temnoty, ve kterých jsem byl, tmavou propast, ve které jsem ležel, a otrásl jsem se. Užasl jsem a řekl: Běda, běda těm mým temnostem, ve kterých jsem ležel. Běda, běda té slepotě, ve které jsem nemohl viděti nebeského světla. Běda, běda mé předešlé nevědomosti, že jsem nepoznal Tebe, Pane. Díky Tobě vzdávám, osvětiteli můj a vysvoboditeli můj, že jsi mne osvítil a já poznal Tebe. Pozdě jsem Tebe poznal, dávná pravdo, pozdě jsem Tě poznal, věčná pravdo. Tys byl ve světle a já v temnostech a nepoznal jsem Tebe, protože jsem bez Tebe nemohl býti osvícen a kromě Tebe není světla.

~

HLAVA TŘICÁTÁ ČTVRTÁ.

Rozjímání o Božské velebnosti.

Svatý, Svátý Bože nesmírné velebnosti, Bože, nad bohy a Pane nad pány, předivný, nevýslovný, nevystihlý, před kterým se v nebi třesou andělské Mocnosti, kterému se klanějí všechna Panstva a Trůnové, a před jehož obličejem se strachují všechny Moci, jehož moci a moudrosti není konce. Který jsi na ničem založil svět a svázal jsi moře ve vzduchu jako v měchu. Nej-mocnější, nejsvětější, nejsilnější Bože duchů velikého těla, od jehož pohledu prchá nebe i země a k jehož vnuknutí se poddávají všechny živly, klaněj se Tobě a slav Tebe všechno Tvé tvorstvo. A já, syn děvečky Tvé, skláním skrze svou víru šíji srdce svého pod nohy Tvé velebnosti, děkuje Ti, že jsi mne ráčil skrze své milosrdenství osvítiti. Světlo pravé, světlo svaté, světlo rozkošné, světlo chvályhodné, světlo předivné, které osvětluješ každého člověka, přicházejícího na tento svět, i zraky andělské, hle, vidím a činím Ti díky. Hle, vidím světlo nebeské, mezi očima mysli mé prosvěcuje paprsek shůry od tváří světla Tvého a obveseluje všech-

ny kosti mé. Ó, kéž by se ve mně dokonalo!

Rozmnož, prosím, Stvořiteli světa, rozmnož to, co se ve mně rozsvítilo. Nechť se z Tebe rozšíří. Co je to, co cítím? Jaký to oheň, který zahřívá srdce mé? Jaké to světlo, které osvětluje mé srdce? Ó ohni, jenž stále hoříš a nikdy nehasneš, zapal mne. Ó světlo, které stále svítíš a nikdy se nezatemňuješ, osvět mne. Ó, kéž bych Tebou hořel! Ohni svatý, jak sladce hoříš! Jak tajně svítíš! Jak žádostivě zapaluješ! Běda těm, kteří z Tebe nehoří, běda těm, kteří se z Tebe neosvěcují. Ó pravé světlo, které ozařuješ veškeren svět, jehož světlost naplňuje svět! Běda slepým očím, které Tě nevidí, slunce, osvětlující nebe i zemi. Běda zatemnělým očím, které Tě viděti nemohou. Běda očím, které se odchylují, aby neviděly pravdy. Běda očím, které se neodchylují, aby neviděly marnosti. Neboť zajisté, že oči zvyklé temností, nemohou spatřiti paprsků svrchované pravdy, ani ti, kteří bydlí v temnostech, nemohou něco souditi o světle. Temnosti vidí, temnoty milují, temnosti schvalují, jdouce z temnosti do temnosti, nevědí, kde upadají. Bídí, kteří nevědí, co ztrácejí, a bídnější, kteří vědí, co ztrácejí. Ti padají s otevřenýma očima a sestupují za živa do pekla. Ó světlo nejblahoslavenější, které

nemůžeš býti spatřeno leč od očí nejčistších. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Očisti mne očišťující mocí, uzdrav mé oči, abych Tě spatřil zdravýma očima, Tebe, kterého mohou spatřiti pouze oči zdravé. Odejmi paprskem svého osvětlení bělmo staré mrákoty, blesku nepřístupný, abych na Tebe mohl ustavičně patřiti, abych viděl světlo ve Tvém světě. Díky Tobě vzdávám, mé světlo. Hle, již vidím. Prosím, Pane, nechť se můj zrak z Tebe rozšíří. Odkryj mé oči, abych mohl rozjímati předivné věci z Tvého zákona, který jsi předivný ve svatých svých. Díky Ti vzdávám, světlosti má. Hle, již vidím, ale zrcadlem podobenství. Ale kdy Tě uvidím tváří v tvář? Kdy přijde den veselí a radosti, v němž vejdu na místo předivného stánku až k domu Božímu, abych viděl toho, který mne vidí tváří v tvář a moje žádost bude nasycena.

HLAVA TŘICÁTÁPÁTÁ.

Horoucí touha po Bohu.

Jak jelen dychtí po prameni vody, tak duše má si žádá Tebe, ó Bože. Má duše žíznila po Tobě, Bohu, Studnici vody živé. Kdy přijdu a ukáži se před Tvou tváří! Ó studnice života, prameni vody živé, kdy přijdu k vodám Tvé sladkosti ze země pusté, bez cest a bez vody, abych viděl Tvou moc a Tvou slávu a uhasil svou žízeň vodami Tvého milosrdenství? Žízním, Pane! Tys studnice života, napoj mne. Žízním, Pane! Žízním po Tobě, Bohu živém. Kdy přijdu, Pane, a ukáži se před Tvou tváří? Zdali uzřím ten den, den útěchy a veselí, den, který Pán stvořil, abychom se v něm těšili a veselili? Ó, dni přejasný a krásný, který neznáš večera, nemáš západu, ve kterém uslyším volání chvály, volání veselí a vyznání, ve kterém uslyším: Vejdi do radosti Pána svého, vejdi do věčné radosti, do domu Pána Boha svého, kde jsou věci veliké, předivné, nevyzpytatelné a bez počtu. Vejdi do radosti bez zármutku, ve které je věčná útěcha a veselí, kde bude vše dobré a nebude nic zlého, kde bude co by kdo chtěl

a nebude, čeho by nechtěl, kde bude život živý, sladký, milý a vždy pamětihodný, kde nebude nepřítel ani žádné náklonnosti ke zlému, ale svrchovaná a jistá bezpečnost, bezpečný pokoj, pokojné utěšení, utěšené štěstí, šťastná věčnost, věčné blahoslavenství a blahoslavená Trojice, Trojice jednota a jednota Božství a blahoslavené zření Božství, které je radostí Pána Boha Tvého. Ó radosti nad radost, radosti, převyšující každou radost, mimo kterou není radosti, kdy vejdu v tebe, abych viděl Boha svého, který v Tobě přebývá? Půjdu tam a uvidím toto velkolepé zření. Co mne zdržuje? Běda mi, že se prodloužilo mé přebývání. Běda mi, jak dlouho bude ke mně promlouváno: Kde je tvůj Bůh? Jak dlouho bude ke mně mluveno: Počkej a ještě počkej. A jaké je nyní moje očekávání? Zdali to nejsi Ty, Pane Bože můj? Očekáváme Spasitele Pána našeho Ježíše Krista, který obnoví tělo našeho ponížení, připodobněné tělu své jasnosti. Očekáváme Pána, až se navrátí ze svatby a uvede nás na svou svatbu.

Přijď, Pane a nemeškej. Přijď, Pane Ježíši Kriste, přijď a navštiv nás v pokoji. Přijď a vyveď vězně ze žaláře, ať se před Tebou veselíme srdcem dokonalým. Přijď, Spasiteli náš, přijď, kterého si žádají všichni národové, ukaž svou

tvář a budeme spaseni. Přijď, světlo mé, vykupiteli můj, vyveď mou duši ze žaláře, ať vyznává svaté Tvé jméno.

Jak dlouho se já, bídňý, budu zmítati ve vlnobití své smrtelnosti, volaje k Tobě, Pane, a Ty neuslyšíš? Ó Pane, slyš toho, který volá z tohoto velikého moře, a přiveď mne ku břehu věčného blahoslavenství. Blahoslavení, kteří k Tobě, nejbezpečnějšímu břehu, došli, jsouce vyvedeni z nebezpečí tohoto moře. Ó vpravdě blahoslavení, kteří přišli z moře ku břehu, z vyhnanství do vlasti, ze žaláře do krásného paláce blahoslavení v žádaném odpočinku, kteří, dosáhnuvše toho základu věčné slávy, kterého zde hledali skrze mnohá protivenství, se již radují na věky v blahoslaveném utěšení. Ó přeblahoslavení, kteří, složivše již ze sebe všecko zlo, jsouce jisti svou neporušitelnou slávou, přišli do věčného království. Ó království věčné, království všech věků, kde je světlo neuhasitelné a Boží pokoj, jenž převyšuje všecken rozum, ve kterém odpočívají duše svatých a věčné veselí nad jejich hlavami, obdrží radost a útěchu, pomine kvílení a bolest.

Ó, jak slavné je království, ve kterém s Tebou panují všichni svatí, oděni jsouce světlem jako rouchem, majíce na svých hlavách koruny

z drahého kamení. Ó království věčného blahoslavenství, kde Ty, Pane, naděje svatých a koruna slávy, jsi od svatých spatřován tváří v tvář a ve svém pokoji je odevšad obveseluješ, pokoji, který převyšuje všechn rozum.

Tam je radost bez konce, veselí bez zármutku, zdraví bez bolesti, cesta bez práce, světlo bez temnoty, život beze smrti, všecko dobré beze všeho zlého. Kde mládí nestárne, kde život neví, co je konec, kde krása mládí nevybledne, kde láska nikdy nevystydne, kde zdraví nikdy nevadne, kde se radost nikdy nezmenšuje, bolest nikdy nepocituje, lkání nikdy neslyší, kde se nic smutného nevidí, kde je vždy hojná radost a kde se není obávati čeho zlého, neboť tam mají všichni svrchované dobro, kterým je viděti stále tvář Pána mocností. A proto jsou blahoslaveni, kteří již přišli z tohoto tápavého života k takovým radostem. My jsme pak nešťastní a bídni, kteří ještě lodí táhneme ve vlnobití tohoto velikého moře a v bouřlivých propastech, nevědouce, budeme-li moci doplouti ku břehu spásy. Jsme jistě nešťastní, náš život je ve vyhnanství, cesta v nebezpečení, konec v pochybnosti, neznáme svého skončení, neboť vše budoucí je nejisté. Obýváme ještě v mořském vlnobití, vzdychajíce k Tobě, mořskému břehu.

Ó vlasti naše, vlasti bezpečná, vidíme Tě zdaleka. Pozdravujeme tě a vítáme z tohoto moře. Vzdycháme k Tobě z tohoto údolí a v slzách usilujeme, jak bychom k Tobě mohli dospět. Naděje lidského pokolení, ó Kriste, Bože z Boha, naše moci a útočiště, jehož světla svítí zdaleka mezi tmavými vlnami nad mořskou bouří našim očím jako paprsek hvězdy, abychom byli řízeni k Tobě, břehu: Veď, Pane, naši loď svou pravicí, hřebem svého kříže, abychom nezhynuli ve vlnobití, aby nás nepotopila mořská bouře a nepohřížila nás v hloubky. Vytáhni nás hákem svého kříže z tohoto moře k sobě, jedinému našemu potěšení, Ty, kterého vidíme slzavým zrakem, jak nás očekává zdaleka jako hvězda jitřní, jako slunce spravedlnosti na břehu nebeské vlasti. Hle, k Tobě voláme, Tvoji vykoupení, ale nyní vyhnání, které jsi vykoupil svojí předrahou krví.

Vyslyš nás, Bože, Spasiteli náš, naděje všech končin zemských, i daleko na moři. Obýváme na nepokojném a bouřlivém moři, Ty pak, stojíš na břehu, vidíš naše nebezpečení: Vstaň a vysvobod' nás pro své svaté jméno. Dej nám, Pane, tak projíti uprostřed mezi Scyllou a Charibdou, abychom, vyhnouce se obojímu nebezpečení, bezpečně mohli doplouti ku břehu s celou lodí i nákladem.

HLAVA TŘICÁTÁ ŠESTÁ.

O slávě nebeské vlasti.

Až tedy přijdeme k Tobě, studnici moudrosti, světlu nepřestávajícímu, neuhasitelnému, abychom Tě neviděli již zrcadlem podobství, ale tváří v tvář, tehdy bude naše žádost nasycena dobrem, neboť již nebude zevně nic, čeho bychom žádali. Ty Pane, nejvyšší dobro, který budeš odplatou blahoslavených a korunou jejich ozdoby a věčnou radostí nad jejich hlavami, dává jim svým pokojem mír zevní i vnitřní, který převyšuje rozum. Tam Tě budeme viděti, milovati a chváliti. Ve Tvém světle spatříme Tvé světlo, neboť u Tebe jest pramen života a ve světle Tvém uzříme světlo. Ale jaké světlo? Světlo nesmírné, světlo duchovní, neporušitelné, nevystihlé, nezacházející, neuhasitelné, světlo nepřístupné, nestvořené, pravdivé, božské, které osvěcuje oči andělské, které obveseluje mladost svatých, které je světlo světel a pramen života, totiž Ty sám, Pane Bože náš. Ty jsi sám světlem, v jehož světle uzříme světlo, totiž Tebe v Tobě, u jasnosti tvého obličeje, až Tě uzříme tváří v tvář.

Co je to viděti tváří v tvář, jedině to, co praví Apoštol: poznati tak jak jsem poznán, poznati Tvou pravdu a slávu, to jest, poznati Tvou tvář. Poznati moc věčného Otce, moudrost Syna, dobrotu Ducha Svatého, samou jedinou a nerozdílnou podstatu svrchované Trojice. Viděti tvář Boha živého je zajisté svrchované dobro, radost Andělů a všech svatých, odplata věčného života, sláva duchů, věčná útěcha, koruna ozdoby, základ štěstí, hojný odpočinek, krása pokoje, vnitřní i vnější veselí, ráj Boží, nebeský Jerusalems, blahoslavený život, plnost blaženství a veškeré oslavení člověka. Viděti tvář svého Boha, viděti toho, který učinil nebe i zemi, viděti toho, který stvořil, spasil a oslavil.

Bude ho viděti, poznáváje, bude ho milovati, miluje a máje ho, bude ho chváliti. Neboť on bude dědictvím svého lidu, lidu svatého, lidu, který vykoupil. On bude dědictvím jejich blahoslavenství, on bude odplatou a mzdou jejich nadějí. Zajisté řekl: Budu tvá mzda velmi veliká. Neboť na velikého se sluší věci veliké. Ty, Pane Bože můj, jsi jistě veliký nade všechny bohy a Tvá mzda bude velmi veliká. Neboť nejsi tak veliký proto, aby Tvá mzda byla malá; ale Tvá mzda bude tak veliká, jak veli-

ký jsi Ty sám, protože nejsi jiný Ty a jiná Tvoje mzda. Ale Ty sám jsi velmi veliký, Ty sám jsi velmi veliká mzda, Ty sám jsi koruna i korunující, Ty sám jsi zaslibující i zaslíbení, Ty sám jsi dárce a dar, odplátce a odplata věčného blahoslavenství. Tedy Ty sám jsi, Bože můj, korunující i koruna a okrasa koruny mé naděje, která je ozdobena slávou, světlo obveselující, světlo obnovující, ozdoba kráslicí, veliká má naděje, touha srdce svatých a od nich žádaný. A proto celá mzda, celá odplata a celá radost, kterou očekáváme, je patření na Tebe. Neboť to je život věčný a to je Tvá moudrost. To je život věčný, abychom poznali Tebe samého, Boha pravého, Boha živého, všemohoucího, jediného, neviditelného, nesmírného a neobsáhlého; a Syna Tvého jednorozeného, Tobě spoluvěčného a spolupodstatného, Pána našeho Ježíše Krista, kterého jsi poslal na svět pro naše spasení, v moci Ducha Svatého, trojího v osobách a jednoho v podstatě, samého Boha svatého, kromě něhož není Boha. A tehdy budeme mít to, co nyní hledáme, věčný život, věčnou slávu, kterou jsi připravil těm, kteří Tě milují, kterou chováš pro ty, kteří se Tě bojí, kterou dáváš těm, kteří Tě hledají, kteří vždycky hledají Tvé tváře. A Ty, Pane Bože

můj, stvořiteli můj z života matky mé, která mne zase poručila do Tvých rukou, nedopouštěj, abych se tříštil z jednoho na mnohé, ale přiveď mne z věcí vnějších ke mně, ode mne k sobě, aby k Tobě vždy mluvilo mé srdce a Tebe vyhledávala má tvář. Budou se ptáti, Pane, po Tvé tváři, po tváři Pána mocnosti, na které záleží všechna věčná sláva blahoslaivených, kterou zřítí je životem věčným a věčnou slávou všech Svatých. Vesel se tedy, srdce mé, aby se bálo Tvého jména, vesel se srdce těch, kteří Pána hledají, ale mnohem více těch, kteří ho již našli. Neboť je-li radost v hledání, jaká bude radost v nalezení. A proto budu hledat vždycky horlivě a bez přestání Tvé tváře, aby mi snad někdy byly otevřeny dveře a brána spravedlnosti, abych vešel do radosti Pána svého. To je brána Páně, spravedliví jí projdou.

HLAVA TŘICÁTÁ SEDMÁ.

Modlitba k svaté Trojici.

Ó, Bože jediný a pravý, ve třech spolurovných a spoluvěčných osobách. Otče, Synu i Duše svatý, který sám přebýváš u věčnosti a ve světle nepřístupném. Který jsi v moci své založil zemi a moudrostí svou spravuješ okrsek zemský. Svatý, svatý, svatý Pane Bože zástupů, hrozný a silný, spravedlivý a milosrdný, předivný, chvály a milování hodný. Jeden Bože. tři osoby, jedna podstata, moci, moudrosti, dobroto, jedna a nerozdílná Trojice. Otevři mi volajícímu brány spravedlnosti a já, vejda v ně, budu velebiti Tebe, Hospodina. Hle, svrchovaný hospodáři, já nuzný a chudý žebrák tluku na dveře Tvé: Ty, jenž jsi řekl: Tlucte a bude vám otevřeno, rozkaž otevření tlukoucímu. Neboť na dveře Tvé tlukou žádosti mého volajícího srdce, slzavý křik mých očí. U Tebe je všechna má žádost a před Tebou není ukryto žádné mé lkání. A ty, Pane, neodvracej již ode mne své tváře, ani se v hněvu neuchyluj od svého služebníka. Otče milosrdenství, slyš kvílení sirotka svého a podej mu svou ruku, vý-

bornou pomocnici, aby mne vytrhla z hlubiny vod a z jezera bídy, z bláta nečistoty, abych nezahynul před očima milosrdenství Tvého a před obličejem milostivosti nitra Tvého. Ale abych prošel k Tobě, Pánu Bohu svému a viděl bohatství království Tvého, vždycky patřil v Tvou tvář a vzdával chválu Tvému svatému jménu. Pane, jenž činíš divné věci, jenž obveseluješ srdce mé vzpomínkou na Tebe, jenž osvěcuješ mou mladost, nepohrdej mou starostí. Ale dej veselí a plesání kostem mým, ať jako orlice oživnou mé šediny. Všecka chvála, všecka moc, všecka mocnost, všecka čest a velebnost, všecko blahoslavenství, všecko milosrdenství buď Bohu Otci i Synu i Duchu Svatému, Amen.

OBSAH

I. O nevýslovné sladkosti Boží	7
II. O bídě a křehkosti člověka	11
III. O podivuhodném světle Božím	16
IV. O nesmrtelnosti lidské přirozenosti	18
V. Co znamená býti zničen	20
VI. O pádu duše do hříchů	23
VII. O mnohých dobrodiních Božích	26
VIII. O budoucí důstojnosti člověka	29
IX. O všemohoucnosti Boží	33
X. O neobsáhlé chvále Boží	35
XI. O pozdvižení naděje k Bohu	38
XII. O osidlech žádosti	40
XIII. O bídě lidské a Božských dobrodiních	43
XIV. Bůh patří na lidské skutky a je rozsuzuje	47
XV. Člověk bez milosti Boží sám ze sebe nic nezmůže	51
XVI. O ďáblovi a jeho pokušeních	56
XVII. Bůh je světlo spravedlivých	59
XVIII. O dobrodiní Božím	63
XIX. Horoucí touha po lásce	68
XX. Vše slouží člověku, aby on sloužil Stvořiteli	70

XXI. Z uvažování o dobrých věcech časných se poznává velikost nebeských	72
XXII. Božská sladkost odnímá hořkost tohoto světa	74
XXIII. Všechna naše touha a naděje má se pnouti k Bohu	77
XXIV. Naše spasení je z Boha	79
XXV. Lidská vůle bez milosti Boží nemůže činiti dobrých skutků	81
XXVI. Naši naději podporují poskytnutá Boží dobrodiní	83
XXVII. O Andělech strážných	85
XXVIII. O tajemství Božského předurčení a předzvědění	88
XXIX. O pádu spravedlivých	91
XXX. Věrná duše je svatyní Boží	93
XXXI. Boha nelze naléztí skrze smysly	95
XXXII. Vyznání pravé víry	104
XXXIII. Vyznání vlastní bídy	110
XXXIV. Rozjímání o Božské velebnosti	112
XXXV. Horoucí touha po Bohu	115
XXXVI. O slávě nebeské vlasti	120
XXXVII. Modlitba k svaté Trojici	124

Svatého Augustina
ROZHOVORY DUŠE
S BOHEM (Soliloquia
animae ad Deum). Přeložil A. P. - Titulní
obrázek nakreslil Břetislav Štorm. - Vytiskla
Občanská knihtiskárna
v Praze V. - Vydalo Cy-
rilo-Methodějské knihku-
pectví G. Francla v Pra-
ze I. roku 1946. Cena
neváz. výtisku Kčs 36.—.

POVOLENÍ K TISKU.

Nr. 10428.

Z arcibiskupské konsi-
stoře v Praze.

Nihil obstat: Antonius
Stráž, cens. Pragae, die
16. Augusti 1934. Prael.
Dr. Theophilus Opatr-
ný, vicarius generalis.